

XXXI. Országos Tudományos Diákköri Konferencia

Had- és Rendészettudományi Szekció

Budapest, 2013. április 16-18.

Nemzeti Köszolgálati Egyetem

Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

**Futballhuliganizmus ellen (Új elképzelések a futballhuliganizmus
visszaszorítására)**

Jelige: *mufrad*

Dolgozat lezárásának időpontja: 2011. *november*

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
2. Futballhuliganizmus általában	5
2.1. Futballhuliganizmus fogalma	5
2.2. A futballhuliganizmus kialakulása	6
2.3. A futballhuliganizmus jellemzői	8
3. Balkáni kitekintés	10
3.1 Futballhuliganizmus a Balkánon	10
3.2 Horvátország	11
3.2.1. Torcida	11
3.2.1. Bad Boys Blue	12
3.3 Szerbia	13
3.3.1 Delije	13
3.3.2 Grobaré	16
3.4 Ahol a kés gyakran előkerül, Törökország	18
4. Magyarországi helyzet	19
4.1 Történelmi kitekintés	19
4.2 A rasszizmus a magyarországi stadionokban	20
4.3 Hazai szurkolói csoportok	22
4.3.1 Red Blue Devils	22
4.3.2 Szívtiprók Ultras Debrecen	22
4.3.3 Ultra Viola Bulldogs	22

Futballhuliganizmus ellen

5. Ferencvárosi Torna Club	23
5.1. A klub története	23
5.2. Véleményem a Ferencvárosról	24
5.3. Ferencvárosi szurkolói csoportok	26
5.3.1. Green Monsters	26
5.3.2. Új Generáció	26
5.3.3. Aryan Greens	27
5.3.4. Girls	27
6. Futballhuliganizmus elleni lépések	28
6.1. A rendvédelmi szervek szerepe a futballhuliganizmussal szemben	34
6.2. A 2006-os zavargások és a futballhuligánok	36
7. Összegzés	38
8. Felhasznált irodalom	40
9. Melléklet	42

1. Bevezetés

A labdarúgás még ma is a világ egyik legnézettebb sportja. Ma már nem csak sport, hanem üzlet is a foci, a szórakoztatóipar szerves része. A futballstadionokat tekinthetjük akár egy színháznak is, ahol a lelátók, a színházi nézőteret szimbolizálja, a küzdőtér pedig magát a színpadot. A színpadon két csapat alakítja a színészeket, aki próbálja szórakoztatni a publikumot. A nézőtér helyett foglaló szurkolók, pedig vérmérsékletükhöz illetve a sporthoz való viszonyuk szerint viselkednek. Hazánkban és külföldön is megfigyelhető jelenség a huligánok elterjedése a stadionokban, akik szurkolótársaikat és szeretett klubjukat keverik bajba viselkedésükkel. Sajnálattal tapasztalhatjuk, hogy a huligánok viselkedése tragédiába is torkolhat. Ezen tragédiák elkerülése és a szurkolók biztonságának védelme érdekében több országban is felléptek már a futballhuligánok ellen. Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy hazánkban miként próbálnak tenni a huliganizmus visszaszorítására, megakadályozására.

¹ A ferencvárosi szurkolók egyik drapériája

2. Futballhuliganizmusról általában

2.1. A futballhuliganizmus fogalma

Kezdjük talán azzal, hogy mit jelent az a szó hogy huligán.

Huligán²: az angol hooligan szóból ered. A társadalmi együttélés szabályait semmibe vevő, munkakerülő, garázda, botrányt okozó - rendszerint fiatalok – személy.

Huliganizmus³: huligánokra jellemző viselkedés mód: rablás, fosztogatás, erőszakoskodás.

Az alábbi két fogalomból a saját futballhuliganizmus fogalmam: Futballhuliganizmus az a viselkedésforma, melyben a szurkoló deviáns viselkedésével a környezetében uralkodó rendszabályokat megzavarja, és azt súlyosan megszegi.

Talán Roversi határozta meg a legpontosabban a futballhuliganizmus fogalmát: ” A futballhuliganizmus kifejezés a durvaság minden olyan formájára utal, amely a nézők között zajlik. Az elnevezés Angliából ered, ahol először jelent meg, s ahol ilyen nagy méretűvé vált. A jelenséget a vandalizmus és a szisztematikus véres agresszió keverékeként írhatjuk le, amely a fiatalok bizonyos csoportjaira jellemző, s amelyet a hasonló korúak követnek el a stadionon belül és kívül. A durvaságnak ezen formája Olaszországban a 70-es évek elején jelent meg, szoros összefüggésben olyan szurkoló csoportok létrejöttével, amelyeket ultraként ismerünk (...) ezeknek a csoportoknak múltja van, amely túlmutat a fizikai durvaság határain.”⁴ Vizsgálatok alapján – sajnálatos módon- ki kell egészíteni ezt a definíciót. A 90-es évek végétől Magyarországon a deviáns szurkolói csoportok már nem csak egymást veszélyeztetették. A szélsőségesek megtámadták a rendőröket, rendezőket, sőt a játékosokat, játékvezetőket és az edzőket is. A labdarúgás bármely szereplője számolhat azzal, hogy szembe kerül ezekkel a vandálokkal.

² www.kislexikon.hu

³ www.kislexikon.hu

⁴ Freyer Tamás: Nép a stadionban- stadionkatasztrófák (kutatási részeredmények)

2.2 Futballhuliganizmus kialakulása

A nézői erőszak gyökerei már a középkori angliai úgynevezett „népi futballban” (folk-football) fellelhetők. E mérkőzéseken a játékosok százai vettek részt, amelyek tulajdonképpen rivális falvak és városok fiataljainak csatái voltak, gyakran alkalmat szolgáltatva régi viszályok, személyes nézeteltérések, a földterületekkel kapcsolatos viták elintézésére. A „népi futballhoz” hasonló formák megjelentek Európa más országaiban is (például a német „Knappen” vagy a firenzei „calcio in costume”), de a modern labdarúgás gyökerei ezekhez az erőszakos angol rituálékhoz köthetők.

Az erőszak azonban egyre inkább a játék kísérőjelenségévé vált a nézőtéren is, és az 1960-as években megjelent Angliában a futballhuliganizmusként megismert viselkedésforma. Ez számos kutató szerint összekapcsolódott a mérkőzések televíziós közvetítésének elterjedésével és a futball munkásosztály általi „visszakövetelésével”, „proletarizálódásával”. A többi főként nyugat-európai országban (elsősorban Olaszországban, Németországban, Hollandiában, és Belgiumban) mintegy tíz évvel később bontakozott ki a jelenség. Az angol példát jelzi, hogy a keménynek és erősnek látszani akaró huligáncsoportok szívesen választanak maguknak angol nevet, szlogenjeikben, dalaikban, felirataikban gyakran alkalmaznak angol motívumokat. Az angolok feltétlen „piacvezető” és mintaadó szerepe mellett ugyanakkor azt is észre kell venni, hogy Európában különböző, a huligán elemeket is magában foglaló futballkultúrák jöttek létre. Kialakultak erőszakmentes a brit példát elutasító, a látványra alapozó csoportok is, amelyek elvetik az agressziót (például a dán roligánok⁵ vagy a skót „Tartan Army”). Az angol huligánokra jellemző, hogy sokat isznak, és harciasak, sokat verekednek, míg az olasz ultrák verekednek, de nem isznak, a dánok viszont sokat isznak, de nem verekszenek.

A labdarúgás térhódítását, egyre népszerűbbé válását, a mérkőzések látogatottságának jelentős növekedésével súlyos stadionkatasztrófák is végigkísérték. Ezek oka egyrészt a létesítmények építészeti és biztonságtechnikailag leromlott állapota, másrészt pedig a tömegben keletkezett konfliktusok kezelhetetlensége volt. Ezek során a sérülések és a halálesetek kisebb részét okozták közvetlenül a garázda szurkolók összecsapásai, az áldozatok többségét a randalírozás következtében pánikba esett tömeg taposta, nyomta össze.

⁵ roligán: „nyugis” tudatos a „huligán” ellen fordított

Futballhuliganizmus ellen

A legismertebb tragédia, amelyet több millió néző élő, egyenes adásban láthatott, 1985. május 29-én, a brüsszeli Heysel-stadionban történt, a Liverpool-Juventus Bajnokcsapatok Európa Kupájának döntőjén. Egész Európa összefogott a futballhuliganizmus megfékezése érdekében. Bár javult a helyzet, áttörés csak a 90-es évektől volt tapasztalható, amihez újabb szörnyű tragédiára volt szükség. 1989. április 15-én a Liverpool-Nottingham Forrest mérkőzésen 96 liverpooli szurkolót tapostak halálra a lelátókon. Ezt követően a kormány megbízása alapján készítette el Lord Taylor, a legfelsőbb bíróság bíróját, azt a jelentését (az úgynevezett Taylor-jelentést⁶), amelyben ajánlásokat tett a sportrendezvények biztonságának kialakítására. A jelentés nyomán-amely azóta világszerte etalon lett- számos törvény született a szigetországban, és a törvények és a brit társadalom összefogásával mára sikerült kezelhető keretek közé szorítani a futballhuliganizmust Angliába⁷.

8

⁶ 1. melléklet

⁷ Nagy László Tibor: A futballhuliganizmus jellemzői és helyzete hazánkban (Kriminológiai tanulmányok 43. 117-120. oldal)

⁸ Huliganok című film borítója, melyben egy huligáncsoportba keveredő ember szemszögéből mutatja be a huliganok világát (West Ham United és Millwal ellentétéről szól a film)

2.3. A futballhuliganizmus jellemzői

Mára sokrétű funkciójú, általános szórakoztatóközpontokká lettek a stadionok. A mai óriási arénák több tízezer embert képesek befogadni. Kevés hasonló hely van, ahol ekkora tömeg gyűlné össze viszonylag kis területen. A tömeg bizonyos szempontból sajátosságos „búvóhely”, amelyben az egyén elveszíti társadalmi láthatóságát és személyes azonosíthatóságát. A tömegben az egyén feloldódik, deperszonalódik, anonimá válik, kikerül a társadalmi ellenőrzés alól, önkontrollja és önszabályozó késztetése fellazul. Az önkontroll leépülése szabad utat nyit a normális viszonyok között kordában tartott és a kulturális normák által szabályozott ösztönös impulzusoknak, agresszív késztetéseknek.

A játékosokkal azonosuló szurkolók a tiltott területre lépést, a szabályok áthágását a törvények és a rendőrség ellenére teszik, ez nyilvánvaló számukra is. Ezáltal azonban egyfelől bizonyos fajta identifikációs kielégülést nyernek, másfelől a barátaik, társaik tetszését vívják ki ezzel. A „határátlépés” mint elismerésre méltó cselekedet, a szabályok áthágása, mint a nonkomform merészség önértékelési plusza válik itt értékessé. A tömeg mindig indulatgerjesztő generátorként működik, akaratlanul is azonosulásra, követésre készítet, az azonos irányú érzület kohéziós erőként fejt ki hatását, homogenizálja a tömeg tagjait. Azonban itt is kiválasztódnak vezetők, akik képesek befolyásolni a tömeget alkotó egyéneket

.Nem szabad viszont megfeledkezni a szociológiai és pszichológiai okokról. A mérkőzéseken és az azokon tapasztalható, sokszor erőszakos jelenetekben megnyilvánuló, nagyfokú küzdelem nézőkre gyakorolt hatását tekintve a pszichológusok alapvetően kétféle módszert dolgoztak ki. A katarzis elmélet szerint a stadionok olyan helyek, ahol a nézők kiengedhetik a „felesleges gőzt”, a mérkőzések hozzájárulnak az agresszió leküzdéséhez. Ezzel szemben a tanulás-elmélet képviselői szerint ezek éppen az agresszió megtanulásának műhelyei. Az indulatok ilyen módon történő levezetése, a „gőzkieresztő szelepfunkció” megvalósulása csak olyan embereknél lehet célravezető, akiknek személyisége nem agresszív, és kontrollálni tudják feszültségeiket. Az eleve erőszakos hajlamú embereket inkább feltűzeli az ilyen feszültség levezető szituáció, különösen, ha több agresszív jellemű, gyakran alulszocializált személy kerül egyszerre kapcsolatba, amely mintegy versenyhelyzetre készítetve őket számukra inkább újabb konfliktushelyzetet alakít ki. Szociológiai szempontból tény, hogy az egyéni és csoportos agresszió- így a sportrendezvényeken megjelenő is- társadalmi jelenség, amelynek össze-

tett okai vannak. Minden ember személyiségét jellemzi bizonyos mértékű agresszivitás, annak kezelése, levezetése azonban nagyban függ az adott egyén beállítottságától, szocializációjától, személyes környezetétől. Tény az is, hogy a futballhuligánok döntő többsége az alacsony iskolázottságú, adott esetben nehéz szociális helyzetű rétegből kerül ki, legalábbis ők adják a „tömeget”. Ők azok, akik az élet egyéb területein nem kapják meg az elvárásaiknak megfelelő figyelmet, kudarcok érik őket, nem érezhetik magukat fontosnak, nem tudnak érvényt szerezni akaratuknak a társadalomban magasabb pozíciót elfoglalókkal szemben. A stadionokban viszont- ahol hasonló emberekkel kerülnek egy közösségbe- egyesült erővel nagynak, erősnek és félelmetesnek érezhetik magukat, megkapják azt a pozitív élményt, amit a mindennapi életben ritkán élhetnek át. A félelemkeltés igénye általában hangsúlyosan jelentkezik ennél a rétegnél, amit jól tükröznek az egyes „ultra” csoportok nevei. (Ezek általában angol szóösszetételek, amelyekben jellemzően előforduló kifejezések az „army”, a „kaos”, a „killer”, a „front”, a „devil”, a „fanatic”, stb.) Összeköti őket továbbá egy tipikusan régi, vélt vagy valós sérelemre alapozott ellenségkép (ez egy vagy több másik csapat, illetve azok szurkolótábor(i)), valamint a rendfenntartó szervekkel való nyílt szembenállás.

A futballhuliganizmus összekapcsolódhat a rasszizmussal is, hiszen rasszista megnyilvánulások kétségtől előfordulnak a mérkőzéseken, bár a szurkolók közötti rasszizmus tényleges arányát szinte lehetetlen felmérni, és megbízható empirikus adatokkal alátámasztani. Mindezenre tény, hogy szélsőjobboldali csoportoknak általában van hatásuk a futballhuliganizmusra. A nézőtéri rasszizmus Nyugat-Európában az 1970-80-as években tetőzött, amikor rendszeres volt például a színes bőrű játékosok huhogással, majomvinnyogással és banánnal való „üdvözlése”. A jelenséget általában mindenhol komolyan vették, és visszafordítására olyan jelentős kampányokat kezdeményeztek, mint Angliában, a „Let’s kick racism out of football”, Hollandiában, a „When racism wins, the sport loses”, Olaszországban, a „No al Razzismo”, az egész Európát átívelő „All different, all equal” és a „Fans against racism in Europe” illetve a Fifa által meghirdetett „Mondj nemet a rasszizmusra”. E programok sikerét nehéz felmérni, de mindenképpen a jelenség egyfajta csökkenése tapasztalható.

3. Balkáni kitekintés

Dolgozatomban igyekszem bemutatni más országokban fellelhető futballhuliganizmust, mert ez a probléma nem csak hazánkat, hanem a külföldi országokat is rendkívüli mértékben sújtja. Ezen országok huligánjai nagy problémát okoznak a helyi rendvédelmi erőknek és hatalmas károkat okoznak az ország labdarúgásának és a csapatoknak. Minden ország igyekszik törvényekkel visszaszorítani a huligánjelenséget, de sokszor ez a harc reménytelen. Három ország huligánjairól fogok szót ejteni.

3.1. Futballhuliganizmus a Balkánon

Két ország, Horvátország és Szerbia, mely komoly futballtörténelemmel rendelkezik és a világ legfanatikusabb szurkolói között tartják számon. Olyan fanatikusok ők, akik a lelátók után egy véres háborúban küzdöttek tovább egymással. „A futball olyan, mint a háború lövöldözés nélkül”, nos itt lövöldözés is volt. 1990 május Jugoszlávia a polgárháború szélén, ekkor kerül sor a Dinamo Zagreb- Czerenka Zvezda mérkőzésre Zágrábban. Jonathan Wilson (Kelet-európai szakértő) így emlékszik vissza a történetekre: „A huliganizmus fokozódott a 70-80-as években, ahogy egész Európában is, de Jugoszláviában nacionalista elemei is voltak. A Czerenka Zvezda a szerb nacionalistáké volt, a Dinamo a horvát nacionalisták keménymagjává. A Zvezda drukkerok savat vittek be magukkal, hogy leéghessék a biztonsági kerítést, mindkét oldalról egy rakás kő volt a stadionba, amit „fegyverként” használtak, az elfojtott nacionalizmus és gyűlölet hatalmas durranással és véres küzdelmekkel robbant ki. Ez nem egyszerűen Dinamo-Zvezda meccs volt, vagy Bad Blue Boys a Delije ellen. Ez Horvátország Szerbia ellen.” Toni Mihajlovic (fotóriporter): „A levegőben is érződött, hogy valami nincs rendben, és senkit sem lepett meg, mert várható volt, hogy előbb-utóbb kirobban”. A Zvezda szurkolók elkezdik a székeket feltépni a BBB megpróbálja ledönteni a kerítést, hogy átmenjenek a Delijésekhez. Összecaptak a rendőrökkel, akik javarészt szerbek voltak, így különleges bánásmódban részesültek, de nem csak a rendőrök keveredtek bele, hanem amikor egy földön fekvő Dinamo szurkolóra támadt egy rendőr, a zágrábiak csapatkapitánya Boban védelmére kelt. Boban rúgása szimbolikus volt sok futballszurkoló számára. 1 évvel később Horvátország és Szerbia között kitört a polgárháború. A huligánok a stadionok lelátóit a csatamezőre

cserélték. A konfliktus 4 évig tartott. Futballhuliganizmus, mint politikai esemény. két ország történetének egyik legjelentősebb pillanata.⁹

3.2. Horvátország

A huligánjait ma is rettegik Európa szerte. Két jelentős futballhuligáncsoportjuk a Torcida (Hajduk Split) és a Bad Blue Boys (Dinamo Zagreb). Örök ellenségek, nem tisztelik egymást, erre jó példa egy Horvátország-Anglia mérkőzésen 183 embert tartóztattak le garázdaságért, köztük Torcida tagokat, akik nem az angolokkal csaptak össze hanem a Dinamosokkal. Horvátországot már többször figyelmeztette az UEFA, Michel Platini elnök februárban jelentette be Zágrábban, hogy egy éven keresztül kiemelten fogják figyelni a rendszeresen botrányosan viselkedő horvát szurkolókat. A mostani büntetés a június harmadikán játszott Grúzia elleni Európa-bajnoki selejtezőn történtek következménye, mivel a 2-1-re megnyert meccsen a horvát drukkerok a lelátón törtek-zúztak, ráadásul fasiszta jelszavakat kiabáltak és horogkeresztes zászlókat lengettek. Ivo Josipovic horvát államfő már korábban felkérte a kormánya tagjait, hogy olyan törvénytervezeteket készítsenek, melyek segítségével szigorúan és hatékonyan fel lehet majd lépni a huligánokkal szemben.

3.2.1 Torcida

A történetük 1950-ben kezdődött, a Torcida, Split szerves része. A Torcida mindig sok bajt kevert, 1961-ben megtámadták a bírót, mert az nem adott meg egy gólt. 1974-ben a Jugoszláv hadsereggel csaptak össze, akik visszavonultak a stadionból. 1988 a Marseille-i garázdálkodásuk miatt 3 évre eltiltották az európai kupaküzdelmekről. 1990-ben betörték a pályára és megpróbálták megtámadni a Partizan Beograd játékosait, majd jött a XXI. század és a 2000/01-es kupadöntő zavargásai, az ellenfél a Dinamo Zagreb. Jere egy Torcida tag az alábbiakat vallja: ”Huligánnak tartanak minket, mi meg úgy viselkedünk, ahogy ők bánnak velünk. Más csapatok szurkolói szinte nem is mernek eljönni Splitbe, ha meg mi megyünk szinte mindig van balhé. Ha valami van, én ott vagyok, nem futok el, ez ugyanolyan, mintha szombat este mulatni mérs és rátámadnak a barátodra, naná, hogy nem maradsz ki”. Az angliai csoportokkal szemben a Torcidásoknak nem kell meghúzniuk magukat, főhadiszállásuk a város kellős közepén van. A rendőrökkel szembeni utalátukat hűen tükrözi egy általuk is hirdetett betűszó:

⁹ Discovery Chanel: Futballhuligánok (Balkán)

A.C.A.B (All Corps All Bastard-Minden zsaru disznó) Horvátország legkeményebb és legbüszkébb szurkolói ők.

3.2.2. Bad Boys Blue

A Dinamo Zagreb fanatikusainak huligáncsoportja, melyről mint már említettem a Torcida egyik legnagyobb riválisa. 1986-ban alakították és azóta sok zűrzavart okoztak. Vallják, harcolnak is ha kell a csapatért, de saját játékosait sem kímélik. Bogdan a Dinamo vezérszurkoló ezt az alábbi monológjával támasztja alá: „Volt, hogy összetörtük a kocsijukat vagy behúztunk nekik párat egy sárga lap miatt, mert megérdemelték. Elmentünk egy edzésükre 50-en maszk volt rajtunk, levettük róluk a mezt, a gatyát, mert nem érdemelték meg, hogy a Dinamo Zagreb szerelését viseljék”. Nem csak a játékosokat, de a klub elnökét sem kímélték, amikor Tudjman az akkori Horvát miniszterelnök a csapat nevét Dinamoról Croatiara változtatta (1993) felgyújtották az elnöki páholyt, így elérve azt, hogy a csapat visszakapja a nevét. Ha ők nem buzdítják a csapatot szinte üres a stadion. A stadionban egy emlékművet emeltek a polgárháborúban elesett társaik emlékére.

3.3. Szerbia

A szerb nép heves vérmérséklete az ország futballhuligánjaira is jellemző. Szerbiában régóta gond a lelátói és utcai erőszak, az elmúlt években halálos áldozatai is voltak a rivális táborok közötti összecsapásoknak. Szerb huligánok tizenhatan 2009 szeptemberében, Belgrád belvárosában egy francia szurkolót vertek halálra. 2010 októberében a genovai olasz-szerb Európa-bajnoki selejtező csoportmérkőzésen okoztak botrányt. Amire Michael Platini az UEFA elnöke úgy reagált, hogy még egy esély és a szerb nemzeti csapatot és a klubcsapatokat is kitiltják a nemzetközi szintéről. Boris Tadic szerb államfő biztosította Platini urat, arról, hogy „végleg leszámol, a huligánokkal”. De nem csak a futballpályákon okoznak botrányt 2007-ben az Australian Openen 150 szerb-horvát szurkolót kellett kivezetni a stadionból.

3.3.1. Delije (Hősök)

A Crvena Zvezda (ezen a néven) 1945. március 4.-én alakult meg. Már ekkor létrejött a baráti kör is, amely akkor úgy 100 főt számlált. Tagjaik ekkor még nagyrészt a gazdagabb rétegekből kerültek ki, de már néhány „munkásgyerek” is bekerült a zvezdának eme különös varázsába. Ekkor még a Partizannal közös stadionban kezdődött meg a szurkolók rétegződése. A 60-as évek végére a nézők sípokat, dobokat használtak, kopjás zászlókat lengettek, és rendszeren szapulták az ellenfelet, no meg a bírót. Innentől kezdve már szurkolóknak hívhatjuk őket. A 70-es évek hozták az igazi változásokat. Létrejött az első igazi törzskocsmá (Fehér Város) is. A kocsmá, ahol a belgrádi mag gyülekezett és ahol az ellenfél szurkolói először adták oda önként a sáljaikat, zászlóikat a C.Z. szurkolóinak. A mérkőzések kezdete előtt kirakták zászlóikat az északi tribünön, és – ekkor még – ülve biztatták kedvenceiket. Ekkortájt hatalmas graffiti díszelgett a városi pékség falán, melynek szövege ez volt: „Az epicentrum örülete, örült észak!” (Szó szerinti fordítás.) A 80-as években nagy „robbanás” következett be a világ szurkolói életében, s ebből a C.z. is kivette a részét. Hatalmas változások következtek be a szurkolótáborban. Megalakultak az első csoportok:

Ultras: Tagjai az olasz stílus iránt vonzódtak. Pirotechnika és koreográfiák alkalmazása jellemezte őket.

Red Devils: Tagjai szerb és az angol szurkolói mentalitást ötvözték. Hitvallásuk elég egyszerű volt: alkohol, drog, verekedés. A későbbiekben ők voltak azok, akik túlnőttek szurkolói sze-

repeiken, és különös bandákba verődtek Belgrád utcáin. Elég érdekes szlogenjük volt ebben az időben: „Az Isten nekem észt adott, de a zvezda azt mind elvette!” Mivel ekkor még itt is tombolt a kommunizmus és a két csoport összserb nézeteket vallott, a két mob majd’ felét a központi börtönbe zárták, ahol élvezhették a hatóság „vendéglátását”. Újabb csoport jött létre *Zulu Warriors* néven, így már három group alkotta az északi tribün gerincét. Több, ezekhez képest kisebb csoport is megalakult: *Winners*, *Red-White Angels*, *Eagle Brigade*, *Red Star Clan*, *Red-White Army*. Bárhol is legyenek, verekedések tömkelege kíséri a zvezda fellépéseit. A 80-as évek végére kialakult az északi kanyar nézete is, mely „szélsőséges szerb öntudatú” eszmét foglal magába. (Tehát a C.z. szurkolói nem kommunisták, mint ahogy azt sok magyar szurkoló hiszi.) Bár ekkor még ők sem gondolták, hogy mi lesz a vége ennek a nacionalista népekből összetákolt országnak. Ebben az időben a politikai befolyásoltság komolyan fenyegette a zvezdát, de egy találkozón eldöntötték, hogy semmilyen párt támogatását nem fogják elfogadni. Pedig ez akkoriban elég divatos volt, pl. Bad Blue Boys – Horvát Demokrata Egyesülés. Ennek ellenére a csoportok és az egyének bármilyen nézetet vallhattak. Erre példa, hogy a ’90-91-es években hatalmas Dávid csillagos zászlók lengtek az északi tribün bal oldalán, míg a jobbon óriási *Skins* felirat virított. 1989. január 7-én ült össze a zvezda szurkolóinak stábja és alakította meg a Delije Severt (Északi Hősök) Egy név, egy címer, és egy álom, hogy európai csoportként emlegessék őket szerte a nagyvilágban. Megnyílik az első C.z. szurkolói bolt és információs center. Sálak, kazetták, zoknik stb. kerülnek forgalomba a csapat és a csoport nevével ellátva. Innentől kezdve a zvezda és csoportja félelmet keltő név lesz, az „északi szél” végig söpör Európán. A svájci szöcskék után Drezdában náci verés, Münchenben rendőrverés, mígnem elérkeznek a BEK kapuja elé és a C.z. – Bayern München visszavágó után majdnem elviszik az egész stadiont. A döntő valós álommá vált. Szurkolók tízezrei indultak el hajóval, autóval, buszokkal, biciklivel Bariba, a döntő helyszínére. Európa és a világ összes C.Z. szimpatizánsa együtt szorított a Zvezdáért. ... és sikerült, de evés közben jön meg az étvágy. A csapatnak 1991. december 8-án a chilei Colo-Colo ellen a Világkupát is sikerült megszereznie. Jugoszláviában kitör a polgárháború és sok szurkoló érzi úgy, hogy ott kell lennie a csatatereken, hisz szerb érdekeket kell védenie. Szinte természetes, hogy ezek után generációváltás következik be: az idősebbeket fiatalok váltják föl. Az egyetlen vigaszukat a szankciók bevezetése után a Partizan jelentette, hiszen minden téren ők voltak az egyetlen méltó ellenfelek.

Futballhuliganizmus ellen

Sajnos a háború és a szankciók visszavetették a szurkolást, de most, hogy megnyílt az út Európa felé, csak ennyit üzennek: „Vigyázzatok, jön az új hullám!”

Napjainkban:

- A klub nagyon sok pénzzel támogatja a szurkolókat. Utakat szerveznek ingyen repülőjegyeket, ill. belépőjegyeket biztosítanak nekik, amelyek a 2-3000 darabot is elérhetik. Ezenkívül volt rá precedens, hogy 100 görögtűzzel ajándékozta meg az egyesület a szurkolókat.
- Rengeteg saját sáljuk van, de nehéz beszerezni belőle, mert viszonylag kevés készül belőlük, és az áruk sem alacsony.
- Minden csoportnak három lényeges dolgot kell szem előtt tartania: Zvezda, Belgrád, Szerbia.
- Előszeretettel barátkoznak a skót szurkolókkal (a korábbi kupameccseken együtt mulattak a Hearts és más skót csapatok szurkolóival), barátaiknak tekintik az Olympiakosz szurkolóit, és a BEK döntőn a Bari szurkolók is nekik szorítottak.
- Szekcióik behálózzák Európát. (Svájc, Németország, Párizs, Bécs, Budapest)
- Példaképeik nincsenek, a zvezda szurkolóinak saját stílusa van.
- Kapcsolatuk a rendőrséggel változó, általában az előző meccs eseményeitől függ. De van egy társaság, akik azért járnak meccsre, hogy rendőri relikviákat gyűjtsenek!
- Európa legjobbjai között a helyük, de mindenkinek figyelembe kell vennie az ország helyzetét más európai országokhoz viszonyítva.

Érdekességek:

- A Bayer München elleni BEK döntőn a Delije 258 görögtűzet gyújtott be, körbe a stadionban.
- Jelenleg a rendes szurkolókat hívják még mindig Delijének, az igazi ultrák neve Ultras.
- Hatalmas verekedéseket produkáltak a régi Jugoszláviában az összes horvát bandával. Ezek közül is a leghíresebb a maksimiri tömegverekezés volt, ahol egy összefogott horvát koalíció csépelte a 2000 bátor Crvena-harcost. A Delijét a 90-es években Arkan¹⁰ vezette és emellett ő volt a Cverena Zvezda biztonsági főnöke is. Arkan szélsősége volt a háború kezdetén megal-

¹⁰ Zeljko Raznatovic (Brezice, Jugoszlávia 1952. április 17.- Belgrád, 2000. január 15.), ismertebb nevén Arkan, vagy Arkan kapitány, háborús bűnös, a délszláv háború idején szerb nemzetiségű félkatonai csapata (Arkan Tigrisei) élén etnikai tisztogatásokat hajtott végre a Balkánon. Nemzetközi elfogatóparancs volt érvényben ellene, merényletben halt meg Belgrádban

kította a Tigrisek néven elhíresült félkatonai szervezetét. A csoport a szerb kormány támogatásával jött létre. Arkan a Tigris tagjait a Delije tagjaiból toborozta, végül is ki lenne jobb katonára, egy erőszakra hajlamos futballhuligánál.¹¹

3.3.2. Grobaré (Sírások)

A cigányok sírásói. Kell annál nagyobb elismerés, ha egy csoportra legnagyobb riválisa ragaszt ilyen félelmetes gúnynevet? Legfőképpen, ha ezt a vad, balkáni Jugoszlávia Európa szerte elismert, és hírhedt hordája a Delije teszi? Talán elég lenne ennyi is a Partizan Beograd fekete-fehér örvöljeiről, de ismerjük meg jobban őket. Hazánkban (és máshol is) a szerb ultrákról a Delije, mint egyeduralkodó jut eszébe mindenkinek, nem teljes joggal. A zvezda csodálatos BEK sikerei és a Partizan nemzetközi bukducslásai keltették e téveszmét, holott a Partizan szurkolói is vannak olyan jók, mint a vörös csillagosok. A zvezdások ultrásabbak, monumentális koreográfiáik lekörözik a sírások próbálkozásait, de hőseinket inkább valami elképesztően vad, agresszív talán angolos stílus jellemzi. Totálisan örültek, mindig mindenütt balhék törnek ki, amerre járnak. Megközelítőleg kétszáz darab transzparenst szedtek el riválisaiktól az évek során. Náluk nem divat fejjel lefelé kiagatni az elkobzott drapikat, ők egyből tépik, és meggyújtják. Szurkolásuk iszonyatosan vehemens: dörgő hangerő, fáklyák, rakéták, füstök. Éneklésben verhetetlenek, ezt a zvezdások is elismerik. Hűségüket sem kell bizonygatni, a „boldog békeidőkből” egy Partizan – Hajduk Split 1:6-os meccs után szünni nem akaró éneklés és taps fogadta a holtfáradt veszteseket. „Míg a többi csapatnak szurkolnak, a Partizant szeretik!” – mondják.

Glasgow, Róma, Milánó, Bukarest, Groningen, Szófia, Athén – nincs szégyenkeznivalójuk a turnék terén sem. Jelszavuk: „Iszunk, mint a skótok, verekszünk, mint az angolok!” Mindenki az ellenségük, egyedül a Chelsea huligánjaival barátkoznak, többször voltak már egymás meccsein. Ahhoz, hogy agresszivitásukat lemérjük, elég végignézni transzparenszeiken: (lefordítva) félelem, szörnyűség, szeretnek a kopók, alkohol, csorda, terror, csak a halál biztos, kihívók, gyilkosok, megérinthatetlenek, keresztapák, gerilla 37, bűnözők, Alcatraz, rengés, stb....

¹¹ Forrás: <http://ultrasliberi.hu/?p=5524>

Futballhuliganizmus ellen

A háború után jelentősen lepadtak a jugó liga nézőszámai. A Partizan meccseit is csak a C.z., és a Vosa elleni rangadón kísérte derbi hangulat a stadionban.

A válogatott meccsein nagy a széthúzás a két belgrádi gigász között, nem is vegyülnek el, hanem a két ellentétes kanyarban helyezkednek el. A Grobari tagjai előszeretettel látogatják a kosár-, röp-, kézi-, és vízilabda meccseket is, mindegy csak a Partizan játsszon, lehessen inni, ordítani és verekedni. Nem nagy filozófusok az biztos, de nem is ettől váltak híressé, de még inkább hírhedté.¹²

A jövővel kapcsolatban a labdarúgás színvonalának emelkedése értelmében tervezik egy közös horvát-szerb bajnokság beindítását, de ez csak újabb olaj lenne a tűzre. Ez számomra egyértelmű néhány szurkolói megnyilvánulásból: Bogdan (BBB): „Annyira utáljuk ezeket a mocskokat, hogy sok halott lenne, nagyon sok!” Jere (Torcida): „Őszintén szólva nem tudom, mi történne, de látványos lenne.” Grobari szurkolók: „A horvátok jól teszik, ha imádkoznak, hogy ne történjen meg. Több lenne a feszültség és jobb lenne a foci, de ki nem sz.rja le a focit, mi készen állunk, de ők döntenek el.”

13

¹² Forrás: <http://ultrasliberi.hu/?p=5470>

¹³ Szerb huligán a genovai Olaszország-Szerbia EB selejtezőről

3.4. Ahol a kés gyakran előkerül, Törökország

A török emberek nagyon fanatikusak igazi hívők. Nagy szerepe van az életükben az iszlámnak, de foci az igazi vallás számukra. Az országra jellemző a szegénység, ennek következtében mindennapos az országban az erőszak. Az erőszak azon módját választják szurkolók, hogy nagyon hamar kést rántanak, ezáltal mindennaposak a késelések. Számtalan jelentős klubjuk van, de két jelentős klubjuk Isztambulban található. A város Ázsiai oldalán található a Fenerbahce, míg a város európai részén a Galatasaray. A két klubról tudni kell, hogy a Fener az alsóbb népcsoport csapata, míg a Galata a gazdagoké. A két klub szurkolóinak jelszava is sok mindent elárul a fanatikusságukról. A Fener jelszava: Kill for you! (Érted ölk), míg a galatasarayoké a Welcome to hell! (Isten hozott a pokolban!). Nem csak az első osztályban találhatók meg szurkolói keménymagok a második osztályú Göztepe szurkolói csoportja a Yali is igen heves vérmérsékletű társaság. 2000-ben a Leeds-Galatasaray kupamérkőzésen két ártatlan leeds-i szurkolót késeltek halálra a galatasaray szurkolói. Saját márkával rendelkeznek (Ultraslan), melyből komoly bevételeket szereztek, de mikor a klub csőd közeli helyzetbe került eladták a márkát a klubnak így segítve azt az összeomlástól. A szurkolók nem csak klub meccseken okoznak balhét, hanem válogatott szinten is. A török válogatott játékosai se mennek a szomszédokba egy kis durvaságért 2005. november 16-án Isztambulban lejátszott vb-selejtezőn, a svájci játékosokat kergették végig a pályán majd a stadion folyosóin ütlegettek, egyik svájci játékost úgy altesten rúgták, hogy kórházba kellett szállítani, miután 4-2-es győzelmük ellenére nem jutottak ki a világbajnokságra¹⁴

¹⁴ Discovery Chanel: Futballhuliganok (Törökország)

4. Magyarországi helyzet

4.1. Történelmi kitekintés

Magyarország legnépszerűbb labdajátéka a labdarúgás. Mára már csak nosztalgiázhatunk az 50-60-as évek világverő csapatán, mégis sokan követik figyelemmel- a tévén keresztül vagy a stadionba látogatva- a magyar labdarúgás eseményeit. A tribünök nézőközönsége egyre fogy. A gyenge játék mellett a lelátókon tapasztalható agresszió is elijeszti a szurkolókat. Magyarországon a 90-es évek elején történtek az első összecsapások a szurkolók közt, amelyekről a közvélemény is értesült. Ezeknek nem tulajdonítottunk különösebb jelentőséget. Ebben az időszakban a politikai rendszer átalakulása miatti „irányítási űrben” a társadalom különböző részei mind-mind másképp értelmezték szabadságuk fokát.

Feltételezések szerint a foci körül szerveződött szurkolói szubkultúra is megpróbálta kihasználni ezt az átállási nehézségek miatt megnövekedett mozgásteret. A felmérések szerint- amelyeket Földesiné Szabó Gyöngyi készített- Magyarországon a szurkolók nagy többsége 20-30 év közötti általános iskolai végzettségű betanított munkás. Ezeknek az embereknek a rendszerváltás főként létbizonytalanságot hozott, akik rendkívüli módon irritáló gazdagság és a megélhetési szegénység szélsőségeit látják nap, mint nap. Számos középosztálybelinek súlylyedt az életszínvonala. Ezek a „hatalomnélküli emberek” a stadionokban és környékén a rendzavarásokkal, még ha ideiglenesen is, de megszüntetik a fennálló rendet. Ebben a káoszban a hatalom irányításához juthatnak, bizonyos mértékig befolyásolhatják az eseményeket. A rendzavarások intenzitása igen változó. Az ellenfél vagy a játékvezetők (olykor akár a hazai csapat) durva szidalmazásától, trágár rigmusok skandalizálásától, a különböző tárgyak bedobálásán, a pirotechnikai eszközök alkalmazásán át egészen a tömegverekedések kirobbanásáig, vandál rombolásig, gyűjtogatásig széles skálán mozog. Szinte háborús jelenetek voltak tapasztalhatók például az emlékezetes 1994-es Magyar Kupa-döntőn, ahol a pályára özönlő szurkolók megtámadták az őket kiszorítani akaró rendőröket, és néhány ferencvárosi labdarúgó (Simon Tibor, Zavadszky Gábor, Telek András) erőszakkal próbálta kiszabadítani az intézkedés alá vont szurkolókat. 1998. május 23-án, a Zalaegerszegre utazó kispesti szurkolók késelésbe, majd lövöldözésbe torkolló tömegverekedést provokáltak Balatonlellén, ahol végül rendőri fegyverhasználatra is sor került. Az 1999. április 17-i FTC-UTE mérkőzés előtt több száz ferencvárosi szurkoló rátámadt az újpestiek beléptetését biztosító rendőrökre. A rend helyreállítása során egy lovas rendőr súlyosan megsérült, három rendőrségi jármű megrongálódott.

lódott. A magyar futball „fekete napja” 2003. május 30. E napon Siófokon illetve az Üllői úton történt olyan rendzavarás, mely megrengette a futballtársadalmat és a közvéleményt is. Az Üllői úton a Ferencváros-DVSC mérkőzés került megrendezésre, melyen a hazai csapat győzelme esetén a bajnoki címet ünnepelhette volna. A tömeg fiesztára készült, de a csapat nem tudta begyűjteni a győzelemért járó 3 pontot, így a bajnokságért járó trófeát az MTK csapata zsebelte be. A csalódott és feldühödött tömeg olyat tett, amire eddig még nem volt példa az ellenfél edzőjét egy karate mozdulattal terítették földre (Szentés László volt a debreceniek akkori vezetőedzője) és a saját csapatuk játékosait sem kímélték (Tököli Attila több pofont kapott), a játékosok menekülve hagyták el a játékteret. 2010. szeptember 11-én a ferencvárosiak újpesti vendégszereplése során (Újpest-FTC 6-0) újabb rendkívüli rendzavarás történt a lelátókon. A fradisták az ötödik bekapott gól után a szektorban felgyújtották a székeket, majd miután a tüzet a biztonsági személyzet eloltotta és tovább locsolta a szurkolókat betörték a pályát a lelátótól elválasztó biztonsági kerítés egyik kapuját, a meccset Solymosi Péter játékvezető a rend helyre állításáig beszüntette. Ne csak a nagycsapatok meccseiről tegyünk említést, az alacsonyabb osztályokban is előfordulnak rendzavarások, gondolok itt a játékvezetők sérelmére elkövetett cselekedetekre.

4.2. A rasszizmus a magyarországi stadionokban

Rasszista rigmusok a magyar pályákon is gyakran előfordulnak, bár ezek is nyugat-európai tetőzésükhöz jelentős késéssel, a 90-es évek közepén erősödtek meg¹⁵. Különösen nagy vihart kavart az Ajax Amsterdam elleni Bajnokok Ligája találkozón (1995) a Fradi tábor állandó huhogása, amikor színes bőrű játékoshoz került a labda. Ezért az FTC komoly pénzbüntetést is kapott az UEFA-tól. Bár a mérkőzéseken továbbra is találkozni „cigányozással”, az MTK találkozóin „zsidózással”, úgy tűnik, a rasszista megnyilvánulások aránya csökken. A Ferencvárosonál is rasszizmus elleni kampányt kezdtek, amelyet a szurkolók többsége megértett. A 2005/06-os Arany Ászok Liga NB1-es labdarúgó-bajnokság versenykiírásában is szerepel, hogy a rasszista megnyilvánulás olyan súlyos nézőtéri rendbontásnak minősül, amelyeknek esetén a játékvezető felfüggesztíja a mérkőzést, második alkalommal pedig beszünteti azt. Ennek ellenére 2005. november 26-án, az MTK-Újpest bajnoki mérkőzésen a vendég szurkolók, egy csoportja „mocskos zsidók”, „vár a gázkamra” rigmusokat skandáltak. Az MLSZ fegyelmi bizottsága az Újpestet ötmillió forintba büntette, a játékvezetőt pedig március elsejéig

¹⁵ Forrás: Nagy László Tibor: A futballhuliganizmus jellemzői és helyzete hazánkban (Kriminológiai Tanulmányok 43.)

eltiltotta a játékvezetéstől, mert elmulasztotta figyelmeztetni a rasszista mondatokat kiabáló szurkolókat. A rendfenntartó erőknél ilyen körülmények között kell a rendet biztosítaniuk. A szurkolótáborok képesek összefogni is a rasszizmus kapcsán, gondolok itt a „cigánybünözés” és a dunaszerdahelyi mérkőzésen történt, magyar szurkolókkal szembeni rendőri túlkapásra¹⁶¹⁷. A rendőrség tehetetlen a rasszizmus ellen, a tömegből nehezen kiemelhető azon szurkolók, akik rasszista bekiabálásokkal zavarják meg a sportrendezvényeket. Egyetlen ellenszer a zárt kapus mérkőzések lebonyolításának a lehetősége, de ezzel nem a renitenseket büntetjük, hanem a kulturálatlan szórakozni, szurkolni vágyó publikumot. Napjainkban már nem annyira jellemző a stadionokba a rasszista bekiabálás, de még mindig jelen van és nem is zárható ki a jelenléte.

Véleményem szerint a szurkolók rasszista megnyilvánulásai, gondolok itt a néger játékosokkal szembeni huhogására, vagy volt rá példa, hogy banánnal dobálták meg őket, illetve néger játékosokat bántalmaztak. A szurkolók így fejezik ki elégedetlenségüket és tüntetnek az alacsony színvonalon teljesítő külföldről Magyarországra hozott olcsó munkaerőnek számító színes bőrű játékosokkal szemben, de ezt nem csak a fekete játékosokkal szemben követik el a huligánok. A másik rasszista megnyilvánulása a szurkolóknak a mérkőzések során az ellenfél csapatának szidalmazása, az MTK meccsein rendszeresen „zsidózzák” a csapatot, illetve másik ilyen rendszeres elem a mérkőzéseken a „cigányozás”. A rasszizmussal kapcsolatos szurkolói összefogás sem példátlan hazánkban. A debreceni és ferencvárosi szurkolók megmozdulásához több csapat szurkolói csoportja is csatlakozott a „cigánybünözéssel” kapcsolatos demonstrációjuk után¹⁸.

¹⁶ DAC-Slovan mérkőzésen a szlovák rendőrök magyar ultrákat vertek

¹⁷ A szurkolói csoportok összefogtak és az alábbi drapériákat feszítették ki a meccseken: „Bűnösök közt cinkos, aki néma” (FTC,DVSC); „Szlovákia:Viperával, nem lehet történelmet írni!Ne bánts a magyart!” (Újpest); „Stop Slovakian Racism” (Haladás);

¹⁸ 2008.09.07-én Debrecenben egy DVSC-FTC női kézilabda mérkőzésen a „cigánybünözés” ellen tüntettek, amit a TV2 Tények című műsora rasszista megemlékezésnek titulált; „Fehér Magyarország!” kiabálták a szurkolók; A ferencvárosi szurkolók válaszként a TV2 műsorára a következő mérkőzésen az alábbi drapériát feszítették ki: „Magyarországon, magyarokra emlékezni rasszizmus! 100% Magyar 0% Rasszista!”

4.3. Hazai szurkolói csoportok

4.3.1. Red Blue Devils (Székesfehérvár)

1992 telén alakult a csoport¹⁹. Az alapító tagok célkitűzése nem lehetett más, mint az imádott csapatuk, a Videoton FC Fehérvár támogatása egy jól megszervezett szurkolói csoport által, valamint a szurkolás egységesebbé tétele a stadionon belül. Már akkor a Magyarországon is egyre inkább meghonosodó ultra stílust próbálták követni, az évek folyamán pedig egyértelművé vált, hogy a szemléletük, a mentalitásuk, a habitusuk, révén Ultra csoportnak vallhatták magukat, és vallják napjainkban is.

4.3.2. Szívtiprók Ultras Debrecen

A debreceni szurkolók csoportját négy barát alapította 1994-ben, de nem elsősorban a futballmérkőzésekre jártak kezdetekben, hanem kosárlabda mérkőzéseket látogattak, ahonnan később már a labdarúgó mérkőzéseket és a női kézilabda mérkőzéseket is látogatták²⁰. Idővel a csoport tagjai jobboldalú érzelmek felé tolódott, mely hatással volt a csoportra. Jelenleg a csapat sikerei hatására sem bővült a csoport létszáma. A mai napig a SZUD tagjai nem csak a labdarúgókat buzdítják, hanem a női kézilabdásokat is. Összetűzés terén a ferencvárosiakkal és a békéscsabaikkal állnak szemben a mai napig.

4.3.3. Ultra Viola Bulldogs (Újpest)

A csoport története 1992. szeptemberébe kezdődött olasz hatásra.²¹ Az „ultra viola” az olasz hatásra és a klub színére utal, míg a bulldogs szót egy holland szurkolói csoportról szóló cikkből vették. A csoport mérkőzéseken nem politizál, de azért a tagok többségéről mégis elmondhatjuk, hogy a jobboldal felé orientálódik. Csoport szinten barátaik nincsenek, "semlegesként" tekintenek az angyalfüldi és szombathelyi szurkolókra, a többi csapat szurkolóit pedig nem szívlelik. Ellenségeik közül kiemelkednek a Ferencváros, a Kispest és a Diósgyőr szurkolói.

¹⁹ Forrás: <http://www.rbd.ultras.hu/>

²⁰ Forrás: <http://szud94.atw.hu/>

²¹ Forrás: <http://uvb92.hu/>

5. Ferencvárosi Torna Club

5.1. Klub története

Az FTC 1899. május 3-án alakult, első elnöke dr. Springer Ferenc volt²². A klub színe: zöld-fehér. Az egyesület címerében az öt zöld és négy fehér csík Budapest IX. kerületét, a Ferencvárost szimbolizálja. Az egyesületi embléma lévő zöld pajzsban elhelyezett egymáshoz fordított három E-betű az egyesület jelmondatára utal: Erkölc, Erő, Egyetértés. A labdarúgó szakosztálynak külön címere is létezik: 1928-ban, a profizmus kezdeti éveiben Manno Miltiades²³ tervei alapján készült. A jelvény fő alakja egy bronz sas és a sas karmai között egy futballlabdát szorongat. A futball-labda körül zöld-fehér színekkel pajzs látható, benne FERENC-VÁROS felirattal, arany vagy zöld betűkkel.

Az FTC az egyetlen magyar csapat, amely az 1901. évi kezdettől a pályán elért eredmények alapján soha nem esett ki az élvonalból (2006-ban jogszerűtlenül zárták ki a csapatot az NB I-ből). Az elért 28 bajnoki cím rekord Magyarországon. Íme, a sikerévek: 1903, 1905, 1906-07, 1908-09, 1909-10, 1910-11, 1911-12, 1912-13, 1925-26, 1926-27, 1927-28, 1931-32, 1933-34, 1937-38, 1939-40, 1940-41, 1948-49, 1962-63, 1964, 1967, 1968, 1975-76, 1980-81, 1991-92, 1994-95, 1995-96, 2000-2001, 2003-2004. Az egyik legemlékezetesebb az 1931-32. évi 100%-os bajnokság, amelyet csak győzelemmel, tehát döntetlen és vereség nélkül zárt a Ferencváros. Ez a magyar labdarúgás történetében egyedülálló, de Európában is kevés az ilyen bravúros szereplés.

A Ferencváros nyerte a legtöbb alkalommal a Magyar Kupát is. A 20 kupagyőzelem évei: 1913, 1922, 1927, 1928, 1933, 1935, 1942, 1943, 1944, 1958, 1972, 1974, 1976, 1978, 1991, 1993, 1994, 1995, 2003, 2004.

Az FTC nemzetközi kupaszereplése is figyelemre méltó. A Ferencváros 1928-ban és 1937-ben nyerte a korszak híres, rangos tróféáját, a Közép-Európai Kupát, a legendás KK-t.

²² Forrás: <http://www.ftc.hu/index.php?action=history>

²³ Mann Miltiades (Pancsova, 1879. március 3. - Budapest, 1935. február 16.) sportember, grafikus, festő- szobrászművész

A három nagy európai kupa közül az UEFA kupa "ösét", a Vásárvárosok Kupáját, a Ferencváros 1965-ben nyerte meg.

A VVK-ban 1968-ban ismét döntőbe került a zöld-fehér gárda, de a Leeds United nyerte a trófeát. 1972-ben, immár az UEFA kupában, az elődöntőig jutott a csapat. A KEK-ben 1975-ben veretlenül jutott a döntőbe a Ferencváros, azonban a kupát a fénykorát élő Dinamo Kijev nyerte.

A Ferencváros az első magyar csapat, amely az Anderlecht legyőzésével a Bajnokok Ligájába küzdötte magát. A csoportkörben a csapat a Real Madriddal a svájci Grasshoppers-sel illetve a végső győztes Ajax-szal került egy csoportba. A csoport harmadik helyén végzett a csapat 1 győzelemmel, 2 döntetlennel és 3 vereséggel. Az UEFA kupa csoportkörébe is kvalifikálta magát a Ferencváros. Az elmúlt években elkerülték a sikerek a csapatot. A tavalyi bajnokságban a várakozáson felüli eredményt ért el a gárda a harmadik helyezéssel. Az Európa Ligában nem sikerült a csoportkörbe kvalifikálnia magát. Az idei bajnokság gyászos szezonkezdetére nem volt még példa a klub történetében.

5.2. Véleményem a Ferencvárosról

8 éves lehettem mikor először jártam egy Bvsc-Ferencváros bajnoki mérkőzésen a Népstadionban, akkor még így hívták a Puskás Ferenc Stadiont. Magával ragadott az a fantasztikus hangulat, ami a stadionban uralkodott. Egy héttel később a Vasas Üllői úti²⁴ vendégjátékán is jelen voltam, akkor fogott meg igazán az fantasztikus hangulat, amit leírni nem igazán lehet. Ezek voltak az első olyan élmények melyek meghatározták később, mely klubhoz fogok kötődni. Vidéki létemre rengeteg meccsen vagyok jelen, ha tehetem. A klub szurkolótáborának ténykedéséről is van véleményem természetesen. Több tags csoportból álló ultracsoportok illetve a stadion két hosszú egyenesében helyet foglaló szurkolók, két teljesen más világot képviselnek. A kapu mögött, helyett foglaló ultrák közül kerülnek ki a csapat huligánjai, a kispadok illetve a Pénzverde felőli oldalon ülnek a szurkolók és rajongók, illetve egy számomra nagyon szimpatikus kezdeményezés a klub elnökségének részéről a stadionban létrehozott családi szektor. Sajnos a futball mai helyzetében és az azt körülvevő közegben egyre kevesebb család jár Magyarországon mérkőzésekre. A csapatot körülvevő szurkolói csoportok azon kívül,

²⁴ Ma már Albert stadion, Albert Flóriánról az egyetlen magyar Aranylabdásról (1967) nevezték el a stadiont; 2007. december 21-től viseli ezt a nevet a stadion

hogy a csapat egy plusz játékosnak tekinti, rengeteg hátrányt is okoz a klubnak (tiltott pirotechnikai eszközök használata, rasszista bekiabálások, rendzavarások) a viselkedésük miatt a klubra kirótt büntetésekkel. Bár sokszor a büntetéseket túlzónak és feleslegesnek tartom. Pirotechnikai eszközökkel végrehajtott látványelemek miatt büntetni szerintem felesleges. Az ultrák saját maguk és nézőtársaik szórakoztatására készítik ezeket a koreográfiákat és rengeteg időt fektetnek ezek minél látványosabbá tételére. A rasszista bekiabálásokat én is elítélem és ezért jogosnak is tartom a büntetéseket. A színes bőrű játékosok kihuhogása és banánnal való dobálása, mert sajnos ilyenre is volt példa számomra elfogadhatatlan, illetve a cigányozás sem a stadionokba való. Ide sorolnám még az MTK csapatával szembeni zsidózást illetve a Várszegi Gábor egykori klubtulajdonos származása elleni bekiabálásokat és tüntetéseket. A szurkolói kártya bevezetését a klub részéről nagyon jó ötletnek tartom. Ezzel a rendbontók száma csökkenthető, bár bizonyos aggályok felmerülnek az adatok kezelésével kapcsolatban. A szurkolói kártya bevezetésével illetve a névre szóló helyjegyekkel jobban kiszűrhető a rendbontó és ezáltal szankcionálható. A rendbontó kártyájának bevonásával kitiltható a stadionból. Erre a kecskeméti vendégszereplés után előállított személyeknél volt is példa. Ennek hatására biztonságosabbá lehetne tenni a stadionokat, bár ehhez a kiszolgáló egységek színvonalán is lehetne és kellene emelni. Természetesen a labdarúgásunk színvonalának emelkedése is hozzájárulhat a stadionokba látogató nézők számának növekedéséhez, mert tegyük hozzá, hogy manapság igen kis réteg jár meccsre. A meccsek látogatásában persze a huliganok viselkedésének is nagy szerepe van, a 2003 május 30-ai események után joggal csökkent a stadionokba kilátogatók száma, tegyük hozzá, hogy ott nem feltétlenül a keménymagból került ki a játékosokat illetve az ellenfél edzőjét megverők, számonkérők köre. A stadion rekonstrukciója nagyon régóta húzódó téma és a mai napig nincs rá megoldás. A stadionban megtalálható a beléptető rendszer illetve a kamerarendszer nem felel meg a kívánalmaknak. A biztonsági cég emberei sem mindig a legtisztább erkölcsű rétegből kerül ki, illetve viselkedésük sem mindig az elvárásoknak megfelelő.

5.3. Ferencvárosi szurkolói csoportok

5.3.1. Green Monsters

Magyarország legsikeresebb és legnépszerűbb csapatának első számú szurkolócsapata! 1995. május 16-án egy baráti társaság alakította. A brigád tagjainak életkora 20 és 37 év között mozog, megtalálható köztük közgazdász, segédmunkás és egyetemi hallgató is. A Ferencváros tartja egyben a csoportot, mely mentalitását tekintve ultracsoportnak tartja magát, ezáltal minden körülmények között kiáll a klubért és önmagáért. A csoport irányítja a kapu mögött elhelyezkedő B-közép szurkolását. A Green Monsters nem tagja a Ferencvárosi Szurkolók Szövetségének (FSzSz)²⁵. Pozitív viszonyt a Zalaegerszeg szurkolóival (Armada) ápolnak, ellenségüknek az újpest ultráit tekinti, de szurkolói szempontból kiemelkedő esemény a Diósgyőr, Kispest, Videoton és a Debrecen elleni összecsapások is.

5.3.2. Új Generáció

A csoport 2002 őszén alakult, abból a célból, hogy a hasonló gondolkodású fiatalokat egy csoportba, „brigádba” olvassák. Kezdetben 10-15 főből álló csoportba, jöttek-mentek az emberek. A csoport nem titkoltan radikális, jobboldali nézeteket vall, állításuk szerint harcban állnak a cionista térhódítással és a nemzetrombolással. Casual mentalitású társaság, mely abban nyilvánul meg, hogy szívesen részt vesznek a lelátói hangulatfokozásban, de a „mókázásból” sem szívesen maradnak ki. A brigád mellett van 15-20 ember akik „szimpatizánsok”, ők a döntésekben nem vesznek részt, de aktívan jelen vannak a megmozdulásokon. A főbb tetteikről, ahogy olvastam, nem szívesen beszélnek, „nehogy elvegyük a hadnagy Úr munkáját”, utalva a rendőrségre. A hatalom képviselőivel szemben mindent megengednek maguknak. Magyarországon első alkalommal a debreceni Nagyerdőben ők vívtak ustawkát²⁶ a rivális klub szurkolóival. Végezetül idéznék tőlük, ami összefoglalja, mit képviselnek: „Nem vagyunk angyalok, de hát nem egy olvasó-klub tagjai vagyunk, hallatjuk a hangunkat ha kell, de hiszünk a tettek erejében, minden egyes tagunk egyenes gerinccel, felemelt fejjel megy bármelyik stadion lelátójára és küzd a Ferencvárosért stadionban, utcákon, tereken.”

²⁵ Ferencvárosi Szurkolók Szövetsége: A szurkolói csoportokat képviselő szervezet, jelenlegi elnöke: Olajos Iván

²⁶ Az ustawka lényegéről a 3. számú melléklet tartalmaz információt

5.3.3. Aryan Greens

Az Aryan Greens története a '90-es évek elején kezdődik. A KGG nevezetű csoportból váltak ki a szélsőjobboldali fiatalok és alapították meg a csoportot, mely a XVI-os szektorban helyezkedik el. Európában a '95-ös Bajnokok Ligája szereplés idején ismerték meg a nevüket. A 2000-es években családi és munkahelyi elfoglaltságok miatt törés állt be a csoport életében, megfogyatkozott a tagok létszáma. Kb. 4-5 fő maradt, de a csoport tovább élt. A Romantikus Erőszakkal²⁷ közösen ebben az időben készítették el a Fradi-nótákat²⁸. Az elmúlt években sok fiatal csatlakozott a csoporthoz, így a taglétszám újra elérte a 30 főt. A csoporton belül az öregek célja átadni a fiataloknak a Prohászka Ottokár²⁹ féle gondolkodásmódot és a Ferencváros múltja iránti tiszteletet.

A ferencvárosi szurkolói csoportok megtalálható egy női csoport is, mely nem jellemző a futballhuligán társadalomra. Pár szóban őket is bemutatnám.

5.3.4. Girls

A csoport 2004. 05. 23-án egy újpest-fradi meccsen debütált. Eleinte 8-10 főből állt, majd szűkült a kör, de most is hasonló létszámmal működik és a fanatikusok mindenhol elkísérik a csapatot. A csoport a többi ferencvárosi csoporthoz hasonlóan jobboldali beállítottságú.

²⁷ Romantikus Erőszak: jobboldali beállítottságú rock zenekar, 1999-ben Fradimánia néven jelent meg albumuk

²⁸ 8. számú melléklet

²⁹ Prohászka Ottokár (Nyitra, 1851. október 10.- Budapest, 1927. április 2.) katolikus egyházi író, székesfehérvári püspök, a magyar keresztényszocializmus képviselője, a Magyar Tudományos Akadémia tagja

6. Futballhuliganizmus elleni lépések

Futballhuliganizmusnak minősíthető cselekedetek, rongálások, szurkolói összetűzések gyakran vannak. A szurkolói agresszióval szemben ugyanis hatékony fellépés nincs. A sportbiztonság helyzete nem megnyugtató. Megelőzésnek nincsen nyoma és a megtörtént botrányok megismétlődését sem zárja ki semmi. A huliganizmus csaknem kizárólag rendészeti problémaként jelenik meg. A futball közállapotai mentegeti, eltűri a jogsértéseket. A játék gyenge színvonala mindinkább a labdarúgás szubkultúráját tartja a lelátókon. A labdarúgást az irreális anyagi igények elhúzódo válságba taszították. Egyáltalán nem csak a lelátókon kellene rendet tenni. A sportszervezetek alig lépnek fel a szóbeli vagy tetteges agresszió ellen. A büntetéseket nem egyenlő mércével mérik. Előfordulhat, hogy a vezérszurkolók apanázst kapnak a viszonylagos béke áraként. Botrány esetén ritkák a feljelentések, de erélytelenek a kiszabott bírósági szankciók is. Sokszor ugyanazok a személyek ismételten megbontják a rendet. Elviselhetetlen a rasszista és más trágárságok a stadion lelátóin. A pályák belső biztosítása gyenge, sokszor szakszerűtlen is. E bevezetővel készült el a 2003. május 30-ai botrány után felállított bizottság jelentése és javaslata a huligánok visszaszorítására³⁰.

Az alábbi 10 kérdésre keresték a választ a szakértőkből felállított bizottság³¹:

1. Melyek a legfontosabb „taylori” párhuzamok és tanulságok? Szükség van-e új, korszerű biztonsági filozófiára, ha igen, melyek annak a sarokpontjai?
2. Jogalkotási és/vagy jogalkalmazási gondok vannak-e inkább, és milyen főbb jogi intézkedések szükségesek?
3. Van-e esély az anti-huligán fellépés szigorításának, ha igen: hol és miként?
4. A technikai megoldásoktól milyen eredmények várhatóak, mik ennek a keretei?
5. Melyek a huliganizmus elleni fellépés legfontosabb nemzetközi kapcsolódásai, tennivalói?
6. A kérdés rendőrségi és a magánbiztonsági cégeket illető összefüggéseire mi az elvszerű választ?
7. Lesz-e reális, modern, hazai futballkoncepció, tekintettel az EU-csatlakozásra is?

³⁰ Forrás: https://hirkozpont.magyarorszag.hu/hatteranyagok/FutballhuliganizmusElleniSzak_rtoiBizotts_g.pdf

³¹ A tagok névsora 5. számú melléklet

8. Mennyiben futball-specifikusak a problémák, vagy milyen általánosabb kitekintés tehető?
9. A sportszerető társadalom mit tehet – az iskolától, az egyesületen és a szurkolói klubokon át a média szerepéig- a fair play meghonosítása érdekében?
10. Kell-e megbízható monitoring-rendszert kiépíteni, ha igen: ki végezze?

A kérdések megvitatása során a tíz kérdés bizonyos szinten megkérdőjelezte a magyarországi profi futball létjogosultságát, de viszont olyan javaslatokat és meglátásokat tett, amivel tényleg megelőzhető és visszaszorítható lenne a futballhuliganizmus. Mind társadalmi, mind jogi szempontból hozott rövid és hosszú távú feladatokat, melyek végrehajtása a mai napig tart.

A 2003-as bizottsági jelentés 2. számú mellékletében a sportrendezvényeken tapasztalható rendbontások visszaszorítása érdekében követendő, s a tágabb társadalmi összefüggésrendszer sajátosságait figyelembe vevő rövidtávú stratégiával foglalkozik. Ebben a részben található, hogy a bizottság tagjai szerint milyen ideáltípusú alcsoportok különíthetők el. Nézzük hogyan csoportosíthatók a szakértők szerint az alcsoportok:

1. **Néző:** meccsre ritkán jár, a találkozókat többnyire televízióban nézi. A sportlátvány passzív befogadója, a játék esztétikuma fontosabb számára, mint az, hogy azonosuljon valamelyik csapattal, noha ez utóbbi is könnyen előfordulhat. Minimális az esélye, hogy rendbontásnak részese legyen.
2. **Szurkoló:** csapata hazai meccseit több-kevesebb rendszerességgel látogatja, idegenbe azonban már ritkán utazik kedvenceivel. A találkozókat a televízióban is követi. A sportlátvány némileg aktívabb fogyasztója, mint a néző; klubhűsége hangsúlyosabb számára a látványnál. Csekély az esély, hogy stadionban belekeveredjen valamilyen erőszakos akcióba.
3. **Rajongó:** kedvenc csapata hazai és idegenbeli meccseit rendszeresen látogatja. A klubjához, illetve klubjának kvázi-popsztárokként imádott játékosaihoz kapcsolódó relikviákat gyűjti, azokra semmi pénzt nem sajnál. Csapata iránti kötődése – mely alapvetően individuális jellegű- társadalmi azonosságtudatának egyik fontos elemét alkotja. Elképzelhető, hogy akarata ellenére olykor rendbontások részesévé válik.
4. **Ultra:** a meccseket rendszeresen a tribünökről követi, csapatát idegenbe is elkíséri. Nemcsak látni, látszani is akar. Meghatározó számára, hogy csapatának látványos módon, színházszerű vizuális és verbális kollektív rituálékat létrehozva szurkoljon.

Ennek érdekében komoly anyagi, szellemi és időbeli befektetésekre hajlandó. (Gyakran egész héten a szombati meccsre készül társaival.) Egy tudatosan vállalt, olasz eredetű szimbolikus referenciarendszer, illetve szubkultúra követője és újra-teremtője. Csapata iránti kötődése- mely alapvetően a tribünök kollektív magatartásformája révén fejeződik ki- társadalmi azonosságtudatának központi elemét képezi. Jelentős az esélye, hogy erőszakos akciók, rendbontások részese lesz, noha ezeket többnyire nem ő kezdeményezi.

5. **Huligán:** a meccseket rendszeresen a tribünökről követi, csapatát idegenben is elkíséri. Számára a sport, a klubhűség egy elsősorban oppozíciós logika alapján megalkotott társadalmi identitás központi eleme. Eme oppozíciós logikája szerint egyaránt szembe áll a csapatok, illetve azok szurkolói által hordozott társadalmi jelentéstartalmakkal. Identitása jó eséllyel egy külvárosi, munkásgyökerű, angol mintát követő létforma illetve szubkultúra jellegzetességeit mutatja. Számára a sportküzdelem elsősorban (szimbolikus) háború, nem pedig a színház analógiája szerint értelmezhető. A huligánok belülről hierarchikusan tagolt, a testi erő, kényszerítő ereje által strukturált erős belső koherenciával rendelkező közösségeket alkotnak. Tevékenységük nem korlátozódik a stadionokra: az általuk kezdeményezett csoportos verekedések előszeretettel zajlanak a közterületeken is.
6. **Csöcselék/Bűnözők:** a meccsre viszonylag rendszeresen járnak, noha idegenbe ritkán követik a csapatokat. (Elsősorban azért nem, mert a huligánok és az ultrák igyekeznek kirekeszteni őket maguk közül.) Számukra a klubhűség kevésbé hangsúlyos. A futballmérkőzések alkalmat és ürügyet jelentenek számukra a balhézásra. Ők azok, akik a legkönnyebben áthágják a huligánok városi bandakultúrájában még olykor jelen lévő fair play-alapú bunyózás szabályait (hátról szúrják meg késsel az ellenbanda tagját, a földön fekvő ember fejébe rúgnak, stb.) Számos olyan személy található közöttük, aki alvilági tevékenysége eszközeként igyekszik használni a tribünök népét.
7. **Manipulátor:** az a személy, aki elsősorban azzal a céllal jár futballmeccsre, hogy valamilyen szélsőséges politikai mozgalom számára híveket toborozzon, illetve a tribünök strukturális kényszerhelyzetét (vagyis azt a meghatározottságot, hogy egy meccs során a jelentéstartalmak egy oppozíciós helyzet összefüggésrendszerében jelennek meg) szélsőséges ideológiák (mindenekelőtt a rasszizmus és antiszemitizmus) kifejezésére és propagálására használhassák fel. E többnyire magasabb

iskolázottságú személyek- sokszor egy előre kidolgozott politikai terv végrehajtóiként- tudatosan szivárognak be a legkülönbözőbb csapatok szurkolói közé.

Ezen besorolás alapján az első kategória és a második csoportba tartozó emberek közé én egy csoportot létrehoznék, akiket a köznyelvben csak úgy hívnak, hogy „divatszurkoló”. Én saját magam a szurkoló kategóriába sorolnám a rajongó némely tulajdonságával. Régóta járom a stadionokat és kedvenc csapatom hazai mérkőzésein, ha tehetem, ott vagyok, ha éppen egyéb elfoglaltságom nem akadályoz meg, de mivel én is aktívan részt veszek a magyar labdarúgásban, mint labdarúgó edző nem tudok minden mérkőzésen részt venni. A rajongói tulajdonságok közül pedig a különböző ereklék gyűjtése nem áll tőlem messze. De ezen besorolás hűen tükrözi a magyar stadionokban megtalálható szurkolótársadalom felépítését. Ezen csoportok elkülönülése igen jól szemmel követhető a stadionokban még úgy is, hogy manapság elég kevés szurkoló látogat ki a stadionokba.

A 2003-as bizottságnak voltak rövid távú stratégiai elképzelései is, ezek az alábbiak voltak:

1. Beléptető rendszerek felülvizsgálata
2. Térfigyelő és azonosító rendszerek felülvizsgálata
3. klubkártya bevezetése
4. a mérkőzések külső és belső biztosításának megszervezése

Az egyes ponttal kapcsolatban a következőket állapították meg a szakértők: A stadionrekonstrukciós program keretében megkezdődött egy egységes beléptető rendszer kiépítése (2002-ben 4,4 milliárd forintért szereztek be beléptető rendszert a 19 új stadion rekonstrukciójához). Ilyen rendszer jelenleg 3 stadionban működik a fővárosban (Újpest, MTK, FTC). A beléptető rendszer kétségtelen előnye, hogy a nézőszámról korrekt információt biztosít, megakadályozza az ellentáborok keveredését a szektorokon belül. Az UTE stadion beléptető rendszere minden szempontból megfelel az elvárásoknak és alkalmas a klubkártya leolvasására is. Az MTK pályára telepített rendszer szintén teljesíti ezen követelményeket, ugyanakkor hiányossága, hogy meglehetősen kevés a beléptető kapuk száma.

A második pont a térfigyelő rendszerekkel foglalkozik és a megállapítások szerint a fővárosi stadionok nagy része hiába van felszerelve kamerarendszerrel, ha azok nem felelnek meg minden vonatkozásban a rendszerbeállításukhoz fűzött elvárásoknak. Ez alól kivételt jelent az Újpest Megyeri úti stadionja, ahol a kamerarendszer úgy került kiépítésre, hogy a kapcsolódó monitorok és dokumentáló rendszer a stadionban található rendőrségi vezetési ponton kerül-

tek elhelyezésre, így a felvételek alapján esetlegesen szükségessé váló rendőri intézkedések közvetlenül koordinálhatók. Ugyanakkor az Üllői úti Albert stadion, illetve a Puskás Ferenc stadion nem felel meg az ilyen kívánalmaknak, míg a Hungária körúti Hidegkúti stadionban egyáltalán nincs is ilyen kamerarendszer. Debrecenben egy erre a célra átalakított mobilrendszert használnak, megfelelő hatásfokkal.

A klubkártya illetve szurkolói kártya bevezetését feltétlenül fontosnak tartják a szakértők. A kártya alkalmazásával el lehetne érni egyrészt az ellentétes érzelmű, illetve különböző vérmérsékletű szurkolók megfelelő izolálását, a feketepiaci értékesítés visszaszorítását, másrészt a kártya bevonásával a nemkívánatos személyek távol tarthatóak a pályáktól. A kártya visszavonásának kilátásba helyezése alkalmas lehet a rendbontó cselekmények elkövetésétől való visszatartásra. A fővárosban egy Központi Jegyiroda felállításának az ötlete is felmerült, ahol minden meccsre lehetne belépőjegyet kapni. Ezzel naprakész információk lennének a várható nézőszámról és így jobban tervezhetőbbé válna a rendezvények biztosítása.

A rendezvények biztosítása a negyedik sarkalatos kérdés, a szakértők tényként kezelik, hogy még a felkészültebbnek minősíthető cégek sem vállalják egy-egy komolyabb mérkőzés rendőrk nélküli biztosítását. A sportrendezvények külső biztosítása a rendőrség alapfeladata. A sportrendezvények biztosítása érdekében köteles az illetékes rendőri vezetővel együttműködni, részére az igényelt segítséget megadni. A törvény egyértelműen rögzíti, hogy 3000 fős nézőszámot elérő sportrendezvény biztosítására a szervező köteles a rendőrséggel külön jogszabályban meghatározott szerződést kötni³².

Véleményem szerint ezen feladatok tényleges végrehajtása és a törvények hatékonyabb alkalmazása elegendőnek kellett volna, hogy legyen az újabb botrányok elkerülésének érdekében. A stadionrekonstrukciós program számomra csődöt mondott, mert a 19 stadion nem mindegyike készült el teljesen. Gondolok itt például a lakhelyemtől nem messze lévő dunaújvárosi stadionra, ami jó indulattal félkész állapotba található, de mára már az idő vasfoga elég szépen leamortizálta, vagy említhetném a rekonstrukciós program keretében vásárolt beléptető rendszer telepítését, ami szintén nem valósult meg teljes mértékben. A kamerarendszer fejlesztése is egy nagyon jó meglátás volt a szakértők szerint, de ezt sem sikerült véghez vinni a stadionokba és környékén. A szurkolói kártya és a Központi Jegyiroda egy remek ötlet, de ez sem valósult meg. A Ferencvárosnál 2010 januárjában vezették be a szurkolói kártya al-

³² 4. számú melléklet tartalmazza a szerződésben foglaltak szerinti költségeket

kalmazását. A biztonsági cégek és a rendőrség közös munkája is lehetne hatékonyabb, bár erről nem a rendőrség tehet. A biztonsági cégek sokszor kétes egyéneket alkalmaznak. Szerintem a stadionokon belül is a rendvédelmi szerv embereinek kéne biztosítani a helyszínt, de tudom, hogy ez a jelenlegi nehéz helyzetben nem megoldható.

2010. szeptember 11-én a ferencvárosiak újpesti vendégjátéka során újabb olyan cselekményre került sor, amely a kormány tagjait arra készítette, hogy felülvizsgálják az addigi sporttörvényt.

2011. szeptember 1-ével lépett hatályba a 2004. évi I. törvény a sportról módosítása, melyben a X. fejezet szabályozza a sportrendezvények szervezését és annak a feltételeit. A törvény előírja a labdarúgásra tekintettel, hogy a sportszervezet szakirányú képesítéssel rendelkező biztonsági felelőst köteles alkalmazni. A sportrendezvényeket három biztonsági kategóriába minősíti, ezek normál, fokozott vagy kiemelt biztonsági kockázatú lehet. Kiemelt kockázatú sportrendezvény esetében a rendőrség közfeladatként végzi a sportlétesítményen belüli biztosítást. A törvény meghatározza a rendezőre vonatkozó szabályokat is, ki lehet rendező, milyen felszereléssel rendelkezzen és a rendőrséggel való együttműködésre köteles felkészíteni a rendfenntartásra megbízott személyt a szervező. A beléptetésről szóló részben³³ meghatározza a törvény azok körét kik nem léptethetők be a stadionba, illetve a rendező milyen szankciókat alkalmazhat a rendbontóval szemben. Az eltiltás intézményét is szabályozza a törvényt, mely 6 hónapnál rövidebb nem lehet, illetve ha minden sportrendezvényről eltiltják a rendbontót az nem haladhatja meg a 2 évet, ha csak egy sportrendezvényről tiltják el akkor az maximum 4 évig terjedhet. Szabályozza a kamerával történő megfigyelést is a törvény, mely szerint, ha a rendőrség nem szólítja fel a szervezőt, hogy a felvételeket adja át, akkor 72 óra után megsemmisíti. Egyéb esetben, ha a felszólítás 72 órán belül megtörténik további 30 napig történő tárolásra szólíthatja fel. Amennyiben a rendőrség a kamera által rögzített valamely adatot igényli, azt haladéktalanul köteles a szervező átadni. A törvény meghatároz egy sportrendezési nyilvántartást³⁴ is, mely a sportrendezvények biztonságának védelme, az erőszak és a rendzavarás megelőzése, illetve a nemzetközi szervezetekkel történő együttműködés teljesítésének a feltétele. Ezen nyilvántartás személyes adatokat tartalmaz, illetve a kitiltás hatálya alatt álló személy tekintetében a kitiltás okát, idejét. Ezen intézkedés ellen történt a lelátókon

³³ 6. számú melléklet az Albert Stadion pályarendszabálya

³⁴ 7. számú melléklet a Ferencvárosi Torna Club szurkolói kártya igénylési adatlapját tartalmazza

számtalan demonstráció a szurkolók részéről³⁵. A törvény pontosan meghatározza az adatok kezelésének rendjét, így nincs lehetőség az adatokkal történő visszaélésre.

Jogi háttér, mely jelenleg szabályozza a futballhuliganizmust:

- A sportról szóló 2004. évi I. Törvény
- A sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) kormányrendelet
- 117/2003. (VII.30) kormányrendelet
- 11/1998. ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzatáról.
- 25/2004. (VII.3.) ORFK intézkedés a sportrendezvények rendőri biztosításáról.

6.1. A rendvédelmi szervek szerepe a futballhuliganizmussal szemben

A rendőrség szemében egészen másképp jelenik meg a footballstadionok világa és a benne zajló események, mint a jogalkotó szemében. A jogász a vétlen ember jogbiztonságát, védelmét és az adott szolgáltatás és a hozzá kapcsolódó fogyasztók teljes jogbiztonságát próbálja szem előtt tartani. A rendőr számára pedig ez a helyszín a társadalmi csoportok legalizált agressziójának a tere, ahol a politikai erőter marginális csoportjainak egymás elleni agressziója olyan területre kerül, ahol nem sért magasabb érdekeket, és akár szocializált, akár társadalmilag el nem fogadott formában is megjelenhet. Álláspontjuk közelebb áll a közhiedelemhez, amely szerint itt a kiabálás, a rugdalás, a tettegesség, ütlegetés révén az egyénben korábban elfojtott agresszív indulatok tömegmértékben kezelhető feszültség szintre csökkenthetők. Sőt még azt is láthatják, hogy sajátos diplomáciai üzenetküldés színhelye is lehet a stadion: egyik nemzet a másiknak, egyik társadalmi réteg a másiknak úgy üzenhet, hogy nem kell tartania a súlyosabb diplomáciai vagy egyéb bonyodalmaktól.

A rendőrség a szurkolókon és a pályán kívül különleges szereplőnek tartja a médiát is. A médiában a rendőr az ellentmondásos szereplőt látja, hiszen a rendőri vezetőt és döntéshozót egy időben több egymástól eltérő elvárás kényszeríti választásra, és mivel a média új elvárást fogalmaz (megelőzés), ezért nem játszik a kezükre. A rendőrség munkáját a hírszerkesztésen keresztül befolyásolja, olyan képek közreadásával, melyben csak a rendőrség válaszreakciói látszanak.

³⁵ „A szurkoló nem bűnöző” drapériákat feszítettek ki és a mérkőzések első 10 percét némán szemlélték

Futballhuliganizmus ellen

Komoly gondot okoz a rendőrség számára az is mekkora erővel képviselje magát a pályákon. A rendőri gondolkodás szerint a rendőrség fellépésének elrettentő erejűnek kell lenni, mert ezzel elfojthatja a másik oldal agresszív szándékait. A helyzet az, hogy nagyon érzékenyen kell kidekázni azt, hogy a rendőrség milyen nagyságrendet képviseljen. A rendőrség szerint a lelátókon több kisebb szurkolói csoportot, szeparálva kellene elhelyezni, úgyhogy függőlegesen nehezítve legyen az átjárás.

A rendőrség futballhoz kapcsolódó tényleges alkalmazási körében el kell mondani, hogy számottevő mértékben nőtt az igénybevételük. Nőtt az igénybevétel a rendőrség oldalán azért, mert ma már nem csak a biztosítási feladatokat kell végrehajtaniuk a stadionokban, hanem a felvonulási útvonalak rendőri biztosítása is rendkívül fontos feladat. Ugyanakkor, míg a stadionokban a mérkőzések biztosítása általában előre szervezett, kivezenéssel biztosított feladatok a rendőrségnek, addig felvonulási és az elvonulási útvonalak rendőri biztosítása nagyon gyakran az ügyelet általi riasztást is igényli. Ebben a tekintetben a futballhuliganizmus közvetlen és kapcsolódó jelenségei próbára teszik a rendőrség egész ügyeleti rendszerét, akciócsoportjainak működését, azok kivezenését és általában azt a koordináló kapacitást, amelyet az adott esetben be kell vetniük³⁶.

37

³⁶ Prof. Szabó János: Futballhuliganizmus (PolgART, Budapest, 2003) 246-267. oldal

³⁷ Újpest-Ferencváros 2010.szeptember 11.

6.2. 2006-os zavargások és a futballhuligánok

A 2006. őszén történt magyarországi zavargások során, a rendbontók között megtalálhatóak voltak a futballhuligánok is a szélsőjobboldali és radikális csoportok képviselői mellett. Erre utal Bene László, akkori főkapitány nyilatkozata is: „Utólag már látható, hogy voltak, akik készültek a rendzavarásra, benzint, kannákat hoztak magukkal, csuklyát húztak a fejükre, és szervezték az eseményeket. Az erőszakos cselekmények elkövetőinek nagy része a futballstadionok lelátóiról jól ismert rendbontó volt, de akadtak szélsőséges szervezetek tagjai, a fiatalok egy része pedig belesodródott az eseményekbe.”³⁸ A szurkolói csoportok tagjai között is számtalan szélsőjobb oldali és nemzeti érzelmű szurkoló van, aki nem csak szórakozásból jár tüntetésekre, hanem tudatosan keveredik bele és szervezetten fordul szembe a rendőrséggel. Tarjányi Péter biztonsági szakértő, egykori különleges tiszt szerint ma már a rendőrség felkészült a kezelésükre, ami szerint az azért fontos, mert a tüntetéseken, utcai megmozdulásokon az erőszak „motorjai” a futballhuligánok: ők az elsők, akik felveszik az utcakövet és az egyre keményebb szavakat tettekre váltják. Ezen kijelentése a 2006-os zavargások során is megfigyelhető volt, ahol a csapatok sálai mögé bújt huligánok dobálták a rendőröket, illetve ostromolták az MTV székházát. Boros Bánk Levente³⁹ az Összmagyar Szurkolói Szövetség szóvivője szerint, nincs mit csodálkozni azon, hogy ha egy szurkolói csoport a meccsen szervezetten van jelen, akkor azon kívül is organizálni tudják magukat a tagok. Azt pedig, hogy ezt esetleg egy politikai megmozduláson teszik, szintén nem tartja meglepőnek, hiszen minden szubkultúra, a szurkolók is saját identitással rendelkeznek, amit ki is kell fejezni. Mindezt szerint pártoktól függetlenül teszik. „Nem lehet szélsőjobb oldalinak nevezni a szurkolói csoportokat, de az igaz, hogy nemzeti irányultságúak. A mindig is a nép csapatának számító Ferencváros antikommunista múltjából egyenesen következik, hogy tábora nem éppen baloldali.” A székház felgyújtása és a rendőrök dobálása nem feltétlenül egy sikeres demonstráció elengedhetetlen kelléke, erre azt mondja, hogy a média állítja úgy ezt, hogy csoportosan vannak jelen a szurkolók. A zavargások után az NBH 2006-os évet elemző évkönyve szerint a futballhuliganizmus „kiemelt kockázati tényezővé lépett elő, és a hivatal munkatársaira meglepetésként hatott, hogy a különböző futballklubok ellenséges ultrái összefogtak”.

³⁸ Forrás: <http://barikad.hu/node/36266>

³⁹ Boros Bánk Levente: Politológus, a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar Politikatudományi Intézet Tudományos munkatársa, A Ferencvárosi Szurkolói Szövetség alelnöke

Futballhuliganizmus ellen

Véleményem szerint a 2003-as Páva bizottság által felállított szurkolói magatartástípusok közül az alábbi kategóriákba sorolt szurkolók vettek, vehettek részt a zavargásokban: huligán, csőcselék, manipulátor. A csoportok nagy része jobb oldali beállítottságú, de nem ritka köztük a szélsőjobbos tömörülés sem. Ezen csoportok tagjai nem riadtak vissza az utcán történő véleménynyilvánítástól sem, ami tettelegességig illetve rongálásig terjedt. Hozzáteszem ezen szurkolók a mérkőzések előtti illetve utáni balhékban is élen jártak. A tüntetések során sem tisztelték a rendőrség tagjait, ahogy a stadionok környékén sem teszik meg.

7. Összegzés

A rendszerváltás óta komoly gondot okoznak a futballhuligánok hazánkban. Ennek ellenére az első lépéseket csupán a 2003. május 30-án történtek után próbálták megtenni a huligánok ellen. Az akkor hozott és kitalált dolgokból sajnos a mai napig igen kevés dolog valósult meg valószínűleg a klubok nehéz anyagi helyzete miatt. Beléptető rendszer a mai napig csupán pár stadionban található, ami megakadályozhatná azon személyek és tárgyak bejutását, amivel a stadionokban elvárható magatartás biztosítható lenne. A szurkolók verbális erőszaka ellen sajnálatos módon nem találunk a mai napig megfelelő megoldást, illetve a zárt kapuk előtti mérkőzés lebonyolítás az egyik lehetőség, de ezáltal olyan embereket is büntetünk, akik nem a balhé miatt járnak a meccsre. A stadionokba bejutó pirotechnikai eszközök bekerülésének lehetőségét is felül lehetne vizsgálni, hogy kerülhetnek be ezek az eszközök, ha a mérkőzések előtt a bejáratnál ruházat átvizsgálás és csomagátvizsgálás is van, illetve a stadiont is átnézik a mérkőzés előtt. Valószínűleg nem alapos ez a vizsgálat vagy nem ilyen módon kerül a stadionokba. Még ha ezen pirotechnikai eszközökkel igen látványos szurkolói koreográfiák valósíthatóak meg. Lehet bizonyos keretek és szabályok között megengedhető lenne ezen eszközök használata. A mérkőzések alatt biztonsági feladatot ellátó személyek kikerülésének köre is befolyásolhatja a szurkolók viselkedését. Az új törvényi szabályozás olyan lehetőséget ad a biztonsági cégeknek, mely már szinte rendőri fellépéssel ér fel. A biztonsági cégek emberei meg sokszor nem a legtisztább erkölcsű emberek közül kerülnek ki. (A Magyarország-Moldova EB- selejtező mérkőzésen⁴⁰ kollégámat egy volt fogvatartottja vizsgálta át a beléptetésnél.) A rendőrség mérkőzéseken lévő jelenlétét is néha túlzónak találom, persze a Ferencváros mérkőzései kiemelt kockázatúak, de mondjuk egy Siófok elleni mérkőzésen 200 rendőr jelenlétét soknak találom, bár nem vagyok szakember, aki ennek a létszámnak a megítélésében korrekt véleményt nyilváníthatna. Viszont számomra a rendőrség Ferencváros- Újpest mérkőzéseken tanúsított szervezett fellépésén, látszik, megfelelően tudják kezelni a mérkőzések biztosítását. A szurkolói kártya bevezetése is nagyon jó megoldás lenne, de ez sem valósult meg a mai napig, illetve ma már bizonyos aggályokat vett fel a személyes adatok kezelése. Számomra érthetetlen dolog, hogy a törvény adta lehetőségeket nem alkalmazza megfelelő hatásfokkal a bíróság. A törvény lehetőséget ad a szabadságvesztés büntetés kiszabására is.

⁴⁰ A mérkőzésen beléptetési problémák is felmerültek, sok szurkoló csak jóval a mérkőzés megkezdése után tudta elfoglalni a helyét, illetve a rendezők indokolatlan erőszakot és modortalan viselkedést tanúsított

Jelen pillanatban nem tudok olyan ítéletről, melyben letöltendő szabadságvesztésre ítélték volna futballhuligánt, pedig ez is egy visszatartó erő lehetne a huligánok számára. Az egy másik kérdést vet fel, hogy az amúgy is zsúfolt börtöneinkbe, miként emelkedne meg a fogvatartotti létszám, illetve ez milyen hatással lenne a fogvatartotti populációra. A törvény alkotó felkínál még két lehetőséget a jogalkalmazónak az eltiltás és a kitiltás intézményét. A kitiltás intézménye megfelelő elrettentő erő lehetne, ha alkalmaznák azt. A napokban volt rá példa a Kecskemét-Ferencváros mérkőzés után elkapott huligánokat másfél évre kitiltotta a Ferencváros elnöksége a mérkőzésekről⁴¹. A kitiltás más országokban, gondolok, itt Angliára megfelelően működik, szerintem hazánkban is jó megoldás lenne. A kitiltás intézménye számomra az egyik legmegfelelőbb megoldás lenne, illetve a szurkolói kártya és egy központi jegyiroda létrehozatala megfelelő lépés lehetne. A 2011. szeptember 1-én hatályba lépett Sporttörvény tényleges hatásait pedig érdeklődve várom.

⁴¹ 2. számú melléklet

8. Felhasznált irodalom

A Futballhuliganizmus Elleni Szakértői Bizottság 4/28-1/2003. jelentése a rendbontások visszaszorítása és megelőzése érdekében szükséges tennivalókról (2003. június 13.)

Freyer Tamás: Nép a stadionban- stadionkatasztrófák (Kutatási részeredmények) (Belügyi szemle 2003/10)

Nagy László Tibor: A futballhuliganizmus jellemzői és helyzete hazánkban (Kriminológiai Tanulmányok 43.) 117. o-135. o.

Szabó János: Futballhuliganizmus (PolgART, Budapest 2003)

Discovery Chanel: Futballhuligánok (Balkán)

Discovery Chanel: Futballhuligánok (Törökország)

<http://barikad.hu/node/36266> (Undorító Hetek Cikk: Egy állítólagos Fradi szurkoló beszél a huligánokról és a cigánygyilkosságokról- Kommentár nélkül; 2009, szeptember 13.)

<http://fszsz.hu/?cat=8> (Szurkolói csoportok bemutatkozó írásai; 2011. 09.23.)

<http://hamvasklub.parknet.dk/GronlandTibetFoci.html> (Egy igazi dán projekt; Grönland találkozik Tibettel)

http://sportgeza.hu/futball/2010/09/28/mlsz_volt_szurkoloveres_a_magyar-moldavon/ (MTI, Index; Verték a magyar szurkolókat a magyar-moldávon; 2010. szeptember 28.)

<http://ulloi129.wordpress.com/2011/05/30/ustawka-%e2%80%93-ferencvaros-vs-ujpest/#more-54894> (zadír: Ustawka- Ferencváros vs. Újpest, 2011. május 30.)

<http://ultrasliberi.hu/?p=5470> (Delije)

<http://ultrasliberi.hu/?p=5524> (Grobari)

<http://www.ftc.hu/index.php?action=history> (Nagy Béla: Klub története)

Futballhuliganizmus ellen

<http://www.ftcreg.computravel.hu/> (Szurkolói Regisztrációs adatlapot töltöttem le a mellék-
lethez)

[http://www.origo.hu/sport/focivilag/20110330-kizarast-erhet-a-szerb-futballhuliganok-ujabb-
botranya.html](http://www.origo.hu/sport/focivilag/20110330-kizarast-erhet-a-szerb-futballhuliganok-ujabb-botranya.html) (Kizárást érhet a szerb futballhuligánok újabb botrány, 2011. 03.30)

www.kislexikon.hu

www.wikipedia.hu

www.zeneszoveg.hu (A ferencvárosi szurkolói nóták szövegét gyűjtöttem az oldalról)

9. Melléklet

1. melléklet

Taylor-jelentés

1989. április 15-én, a Liverpool és a Nottingham Forrest mérkőzésén 96 liverpooli szurkolót tapostak halálra a lelátókon.

Ezt követően adott a kormány megbízást Lord Taylornak, a legfelsőbb bíróság bírójának arra, hogy vizsgálja meg az április 15-ei eseményeket és készítsen ajánlásokat a sportrendezvények biztonságának kialakítására.

Az intézkedések jórészt a pályákon általános zsúfoltság megszüntetésére vonatkozott. A jelentés első része az azonnali intézkedéseket határozta meg 43 pontban. Ezek közül a legfontosabbak:

- a szektorok nézőszámának 15%-os csökkentése
- a lelátók zsúfoltságának folyamatos ellenőrzése
- a kapuk nyithatósága
- a pályabiztonsági engedélyek ellenőrzése
- segélyhelyek kialakítása
- biztonsági tanácsadó testület létrehozása;

1990-ben készült el a végleges jelentés. Ennek első részében pozitívan értékeli az ideiglenes jelentés megvalósítását, továbbá elemzi a brit futball neuralgikus pontjait. Ezek:

- az angol futball irányításnak elégtelensége,
- szegényes körülmények és alacsony szintű szolgáltatások a pályákon,
- elöregedett pályák,
- alkoholárúsítás a pályán és környékén,
- média szenzációhajhász attitűdje,
- a huliganizmus negatív hatása a szurkolókra

Ezután 76 javaslatot tett a brit futball helyzetének javítására. Közülük a leglényegesebbek:

- az állóhelyek átalakítása ülőhelyekké,
- futballstadion tanácsadó és tervező bizottság felépítése,
- a kerítések méretének, minőségének és funkciójának szabályozása,
- a jegyüzérek büntethetősége,
- törvénymódosítás, amely pontosan szankcionálja a rendbontásokat.

2. melléklet

Kubátov Gábor az FTC elnökének közleménye a facebookon (2010.09.30. 19:48):

KÖZLEMÉNY

A KTE elleni bajnoki mérkőzésünk utáni rendbontás kapcsán a rendőrség előállított, majd a bíróság 1 év 6 hónapra elítélt két ferencvárosi szurkolót. Az FTC elnöke és a ferencvárosi labdarúgás vezetője úgy döntött, hogy ezt a két szurkolót az adatainak megérkezésétől számított 1 év 6 hónapra kitiltja az FTC által rendezett sporteseményekről, a büntetéssel megegyező időtartamra.

3. melléklet

Ustawka esetén a két csapat előre leegyezteti, hogy hol, hányan, és milyen szabályok szerint találkoznak, és verekednek meg egymással. Harmadik fél nincs veszélyben, a néhány perces ütközet után csak az egyik fél maradhat talpon. Az ustawka Lengyelországban a 90-es évek végén jött divatba. A Hármas város a leszervezett összecsapások lengyelországi bölcsője (A Hármasváros a Balti-tenger partján, a Gdanski-öböl mentén elnyúló 750 ezres agglomeráció, amit Gdansk, Sopot és Gdynia alkot. A három város közigazgatásilag különáll ugyan, de a gyakorlatban teljesen egybeolvadt.) Az első ustawkákat az Arka Gdynia és a Lechia Gdansk huligánjai szervezték le. A két klub szurkolóinak ellenségeskedése, hírhedségét tekintve közvetlen a második helyen áll Lengyelországban, csak a Wisla Kraków-Cracovia krakkói helyi háború ismertebb a hármasvárosi derbiknél. Mára mindez Európa-szerte elterjedt. Ustawkát nem látni stadionokban, iskolák, óvodák környékén. A két fél előzetesen egyeztet a létszámmal, a helyszínt, az időpontot, és a szabályokat. Aztán találkoznak, és megvívják egymással, amit természetesen videóra is vesznek a későbbi magyarázkodások elkerülésének érdekében. Nem repülnek sörösüvegek, nem zárnak le utakat, és nem mutatja a tévé, akitől ez idegen, nem is találkozik vele.

4. melléklet

2. sz. függelék kimutatás a labdarúgó mérkőzések biztosításáról

Budapesti labdarúgó mérkőzések biztosítása 2002-2003-ban	
<i>Borsodi Liga mérkőzés</i>	100 eset
<i>Magyar Kupa mérkőzés</i>	13 eset
<i>Bajnokok Ligája, UEFA és nemzetközi válogatott mérkőzés</i>	14 eset
<i>Belső biztosítások száma</i>	45 eset
<i>Szerződéskötések száma/összeg</i>	45 eset/41.382.500,-Ft
<i>Biztosításban résztvevő erők</i>	14.815 fő
<i>Biztosításokra fordított idő</i>	74.075 óra
<i>Biztosítások bruttó költsége</i>	325.930.000,-Ft

Vidéki Labdarúgó mérkőzések biztosítása 2002-2003-ban	
<i>Borsodi Liga mérkőzés</i>	108 eset
<i>Magyar Kupa mérkőzés</i>	4 eset
<i>Bajnokok Ligája, UEFA és nemzetközi válogatott mérkőzés</i>	-
<i>Belső biztosítások száma</i>	60 eset
<i>Szerződéskötések száma/összeg</i>	60 eset/27.419.468,-Ft
<i>Biztosításban résztvevő erők</i>	6.007 fő
<i>Biztosításokra fordított idő</i>	33.660 óra
<i>Biztosítások bruttó költsége</i>	147.262.500,-Ft

Készenléti Rendőrség labdarúgómérkőzés-biztosításai 2002-2003-ban	
<i>Szerződéskötések száma/összeg</i>	33 eset/21.304.900,-Ft
<i>Biztosításban résztvevő erők</i>	3.487 fő
<i>Biztosításokra fordított idő</i>	26.333 óra
<i>Biztosítások bruttó költsége</i>	115.206.875,-Ft

Labdarúgómérkőzések-biztosítása 2002-2003-ban összesen	
<i>Borsodi Liga mérkőzés</i>	208 eset
<i>Magyar Kupa mérkőzés</i>	17 eset
<i>Bajnokok Ligája, UEFA és nemzetközi válogatott mérkőzés</i>	14 eset
<i>Belső biztosítások száma</i>	105 eset
<i>Szerződéskötések száma/összeg</i>	138 eset/90.106.868,-Ft
<i>Biztosításban résztvevő erők</i>	24.309 fő
<i>Biztosításokra fordított idő</i>	134.008 óra
<i>Biztosítások bruttó költsége</i>	588.399.375,-Ft

5. melléklet

A Bizottság tagjai:

- Páva Zoltán országgyűlési képviselő, a bizottság elnöke
- dr. Bozóky Imre az MLSZ elnöke
- dr. Fodor József vezető főtanácsos BM közjogi helyettes államtitkár titkársága
- dr. Györgyi Kálmán volt legfőbb ügyész, az IM miniszteri biztosa
- dr. Hadas Miklós egyetemi docens BKÁE Társadalmi Nem- és Kultúrakutató Központ igazgató
- dr. Kolláth György alkotmányjogász, a TF tanára
- dr. Lapid Lajos r. ezredes, rendőrségi főtanácsos a BRFK főkapitány-helyettese
- dr. Strausz Zsolt r. őrnagy ORFK Közbiztonsági Főigazgatóság

-

6. melléklet

Az Albert stadion pályarendszabálya: (2010. 04.30, illetve 2011.10.22. jegyek hátuljáról)

A jegy birtokosa, illetve felhasználója tudomásul veszi, hogy

- Tilos a stadion területére- többek között- petárdát, robbanóeszközt, lőfegyvert, üveget, botot, pénztárgépszalagot, követ és egyéb, a testi épséget veszélyeztető tárgyakat bevinni.
- Tilos a stadion területére szeszes italt bevinni és az ittas vagy bódult állapotban lévő személyeket beengedni.
- Tilos a stadion területén mindennemű tárgy eldobása, hajigálása.
- Tilos a demokratikus renddel összeférhetetlen táblák, feliratok, zászlók, jelvények, ki-tűzők, eszközök behozatala a stadion területére. (E tiltás alól kivételt képeznek a ha-zai és a vendégcsapatok egyesületi zászlói, melyek mérete nem haladja meg a 2 négy-zetmétert)
- a sportesemények látogatásakor az hatályos törvényi és jogszabályi rendelkezések be-tartása mindenkire kötelező.
- két évig terjedő szabadságvesztéssel sújtható az a személy, aki sportrendezvényen a nézőktől elzárt területre (pl.: sportpályára) bemegy avagy bármilyen oda nem illő tár-gyat eszközt bedob;
- három évig terjedő büntetés szabható ki, amennyiben a rendbontást csoportosan, fel-fegyverkezve vagy különös visszaesőként követik el, míg az elkövetőkkel szemben kényszerintézkedés alkalmazható, így őrizetbe vehetők, előzetes letartóztatásuk elren-delhető.
- az a személy, aki sportrendezvényre menet vagy arról távozva bűncselekményt, sza-bálysértést követ el, a sportesemények és sportrendezvények látogatásától eltiltható, mely önálló és mellékbüntetés is lehet;
- az Albert Stadionban fénykép-, filmfelvétel, valamint hangfelvétel készülhet, amely külön beleegyezés nélkül írott vagy elektronikusmédia-művekben akár kereskedelmi cél-lal is nyilvánosságra hozható, valamint a rendbontók azonosítására szolgálhat;
- a sportesemény biztosítását végzők felkérésére, felszólítására személyazonosságát iga-zolni köteles, mely egyben a sportrendezvényre való belépés feltétele.

A jegy kizárólag szurkolói kártyával együtt jogosít belépésre!

A jegyvásárlásával szerződéses jogviszony létesül a vásárlók és a rendezőség között,, ebből követ-kezően a jegy hátoldalán feltüntetett, valamint a stadion bejáratánál kifüggesztett házirend betartása, illetve betartatása kötelező.

A rendezőség kéri a szurkolókat, hogy lehetőségük szerint támogassák a rendezőket a munkájuk-ban.

Ne engedjék, hogy egy felelőtlen kisebbség sportszerűtlen viselkedése megakadályozza a többség szórakozását, örömet.

Segítségüket köszönjük

a Rendezőség

7. melléklet

Regisztrációs adatlap

Név: _____

Leánykori név: _____

Cím

Irányítószám: _____ Város: _____ Utca, ház-
szám: _____

Levelezési cím

Irányítószám: _____ Város: _____ Utca, ház-
szám: _____

Személyi Igazolvány vagy Jogosítvány vagy Útleve

szám: _____

Szül. hely, idő: _____

Telefonszám: mobil: _____ vezeté-
kes: _____

E-mail cím: _____

A Szurkolói Kártya igénylője a Regisztrációs Adatlap kitöltésével és aláírásával az ÁSZF elválaszthatatlan mellékletét képező Adatvédelmi Szabályzatban foglaltakat tudomásul veszi, illetve kifejezett önkéntes hozzájárulását adja ahhoz, hogy az FTC Zrt. a Szurkolói Kártya birtokosa által a Regisztrációs. Adatlapon megadott adatokat (azaz név, leánykori név, lakcím, levelezési cím, személyi igazolvány szám vagy útleve száma vagy gépjármű-vezetői engedély száma, születési hely és idő, mobil- és vezetékes telefonszám, e-mail-cím; illetve igazolványkép), illetve a Szurkolói Kártya birtokosa hivatalos Fradi-shopban történő vásárlásainak adatait az FTC Zrt. saját célra, marketing és tájékoztatási célból felhasználja.

Dátum: _____

igénylő (törvényes képviselő) aláírása

8. melléklet

Ferencvárosi Szurkolói dalok:

Éreztétek-e már?

Éreztétek-e már?

Ezt a gyönyörű érzést,

Csak a szombatra vársz,

Ez egy gyönyörű érzés!

Lálálálálá

Fradi induló

Hajrá Fradi, Hajrá Fradi!

Hajrá fiúk, mert fő a győzelem!

Száz kisleány, egy gólra vár

Száz csókot ad, majd a győztes meccs után!

Hajrá Fradi, Hajrá Fradi

Hajrá fiúk csak tovább

És süvit a labda,

A hálóba varrva,

Hajrá, Hajrá, csim-bum gól.

Fradi a színed zöld –fehér

Sok dicsőt mesél

Tizenegy bátor sportoló

úgy száguld, mint a szél

Sok-sok ezer szurkoló,

győzelmet remél

Fradi ma újra győzni kell,

Ez legyen a cél!

Két szót ismerek

Két szót ismerek,
Mindig és soha,
Küzdeni mindig,
Feladni soha!

Hajrá zöld-fehér 4-szer

Két szót ismerek,
Mindig és soha,
Fradista Mindig,
Újpesti soha!

Lopott az ingem

Lopott az ingem, lopott a cipellőm,
Angliából lopta, sej a szeretőm.
Nem is tudja tán a rendőrkapitány,
hogyan lopott az ingem,lopott a gatyám.
Tolvajok ,gyilkosok, f.. szopó rendőrök!
Simon Tibi,Simon Tibi⁴²!

⁴² A szurkolók a tragikus körülmények között elhunyt Simon Tibor emlékére írták a dalt; A rendőrséget okolják a népszerű játékos haláláért